

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Interakční styl trenérů fotbalu

Bakalářská práce

Autor: Martin Škoda, učitelství pro střední školy,

tělesná výchova – geografie

Vedoucí práce: Mgr. Jana Harvanová, Ph.D.

Olomouc 2020

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Martin Škoda

Název závěrečné písemné práce: Interakční styl trenéra fotbalu

Pracoviště: Katedra společenských věd v kinantropologii

Vedoucí: Mgr. Jana Harvanová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2020

Abstrakt: Bakalářská práce se zaměřuje na interakční styl trenérů fotbalu. Cílem bylo zjistit, jaký je interakční styl těchto trenérů na základě sebehodnocení trenérů jednotlivých kategorií a hodnocení jejich svěřenců, kteří jsou těmito trenéry trénováni. Dále bylo úkolem identifikovat „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu z pohledu trenérů i svěřenců. Výzkum byl prováděn za pomoci standardizovaného QTI dotazníku (Questionnaire on Teacher Interaction) v adaptaci pro trenéry, který byl vyplněn čtyřiceti pěti hráči a čtyřmi trenéry divizního fotbalového klubu z okresu Náchod. Z výsledků bylo zjištěno, že interakční styl všech trenérů hodnocený z jejich vlastního pohledu (sebereflexe), byl nejvyšší v dimenzích Organizátor, Pomáhající a Chápající. Interakční styl „ideálního“ trenéra byl ohodnocen jak svěřenci, tak trenéry nejvýše v dimenzích Organizátor, Pomáhající a Chápající.

Klíčová slova: Interakce, interakční styl, trenér, sportovec, fotbal.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Martin Škoda

Title of the thesis: Interpersonal coach behavior of football coaches

Department: Department of Social Sciences in Kinanthropology

Supervisor: Mgr. Jana Harvanová, Ph.D.

The year of presentation: 2020

Abstract: The topic of my bachelor thesis focuses on the interactive style of football coaches. The aim was to find out what is the interaction style of the coaches based on the self-assessment of coaches of individual categories and the evaluation of the academy members who are trained by these coaches. Furthermore, the task was to identify the "ideal" interaction style of a football coach from the perspective of coaches and academy members. The research was carried out using a standardized QTI questionnaire (Questionnaire on Teacher Interaction), which was completed by forty-five players and four coaches of the divisional football club from the Náchod district. The results showed that the interaction style of all coaches, evaluated from their point of view (self-reflection), was the highest in the dimensions of Organizer, Assisting and Understanding. The interactive style of the "ideal" trainer was evaluated by both the players and coaches at most in the dimensions Organizer, Assisting and Understanding.

Keywords: Interaction interpersonal behavior, coach, athlete, football.

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem závěrečnou písemnou práci zpracoval samostatně s odbornou pomocí Mgr. Jany Harvanové, Ph.D. Uvedl jsem zde všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V dne

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce, Mgr. Janě Harvanové, Ph.D., za odborné vedení, rady a pomoc. A v neposlední řadě bych chtěl poděkovat fotbalistům a trenérům z divizního klubu z okresu Náchod, kteří se mého výzkumu zúčastnili.

Obsah

1	ÚVOD.....	8
2	PŘEHLED POZNATKŮ.....	9
2.1	Fotbal.....	9
2.1.1	Historie fotbalu	10
2.2	Trenérské fotbalové vzdělání	12
2.3	Trenér fotbalu.....	15
2.3.1	Trenér žákovského fotbalu.....	16
2.3.2	Profese trenéra.....	17
2.4	Typologie trenéra	20
2.5	Interakce	22
2.5.1	Interakční styl.....	24
3	CÍLE PRÁCE	30
3.1	Dílčí cíle	30
3.2	Výzkumné otázky.....	30
4	METODIKA.....	31
4.1	Výzkumný soubor	31
4.2	Výzkumné metody	32
5	VÝSLEDKY.....	34
5.1	Identifikace interakčního stylu trenéra fotbalu.....	34
5.2	Interakční styl trenéra fotbalu z pohledu svěřenců.....	36
5.3	Odlišnost názoru svěřenců a trenéra na interakční styl.....	38
5.4	Odlišnosti v dimenzích u názorů svěřenců na trenéra a představách o „ideálním“ interakčním stylu trenéra.....	42
5.5	Odlišnosti v dimenzích u názorů trenérů na jejich interakční styl a představách o „ideálním“ interakčním stylu trenéra.....	46
6	ZÁVĚRY	51
7	SOUHRN.....	54
8	SUMMARY	56
9	REFERENČNÍ SEZNAM.....	58
10	PŘÍLOHY	64

1 ÚVOD

Fotbal je jeden z nejrozšířenějších sportů. Hraje se takřka ve všech zemích světa a těžko bychom hledali jiný sport s takovou popularitou. V České republice tento sport zaštiťuje Fotbalová asociace České republiky, ve které má každý aktivní hráč, trenér, ale i funkcionář své členství. Počet členů přesahuje takřka 300 000. Z tohoto údaje nám musí být jasné, že fotbal je v naší zemi velmi oblíbený. Dalším ukazatelem oblíbenosti je fakt, že je zde registrováno více než 4000 fotbalových klubů. Mé testování se odehrálo v klubu z okresu Náchod, jehož A mužstvo hraje divizní soutěž. V tomto klubu jsem 18 let aktivně hrál fotbal a nyní v něm již šestým rokem působím jako trenér.

Jeden z důvodů, proč jsem si toto téma zvolil bylo zjistit, jak jednotliví trenéři v našem klubu přistupují ke svým svěřencům. Já sám jsem se za svůj fotbalový život setkal s různými trenéry a každý z nich měl svůj specifický styl, kterým vynikal.

Trenér je zároveň pedagogem a měl by jít příkladem svým svěřencům. Při své práci musí být důsledný, pečlivý a vyvarovat se chyb, protože přímo ovlivňuje svěřencovo chování. Musí umět najít rovnováhu mezi přísným a liberálním vedením, být kamarád, ale zároveň vedoucí osobou. Trenér by měl svému svěřenci porozumět, skvěle zorganizovat tréninkovou jednotku, snažit se ho plnohodnotně rozvíjet a vést k samostatnosti a zodpovědnosti.

Ve své práci jsem se zaměřil na trenéry žákovských kategorií, kteří pomocí sebehodnocení hodnotili svůj interakční styl a jaký je dle jejich názoru „ideální“ interakční styl. Jejich svěřenci poté hodnotili interakční styl svého trenéra a jak by měl podle nich vypadat „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Fotbal

Pěňčínský (1993) definuje fotbal jako míčovou hru anglického původu, při které se míč může ovládat celým tělem kromě rukou, kdy nejpoužívanější částí těla pro ovládnutí míče jsou nohy. Dále uvádí, že fotbalové družstvo představuje 11 hráčů v poli, kdy 5 hráčů jsou útočníci, 3 záložníci, 2 obránci a jeden brankář. Takto složené družstvo hraje proti druhému družstvu o stejném počtu hráčů. Plocha pro konání hry musí být nejlépe vodorovná, bez výrazných vad terénu a nejlépe travnatá. Čas utkání je rozdělen na 2 poločasy, oba trvají 45 minut. Pokud se během zápasu vyskytnou nějaké komplikace, ať už je to ošetřování hráčů nebo dlouhé střídání, tak rozhodčí může základní čas prodloužit. Cílem hry je umístit míč do soupeřovy branky a poměr gólů udává obraz o stavu obou mužstev (Pěňčínský, 1993). Fotbal se v dnešní době vyznačuje velkou rychlostí hráčů, velkým počtem gólů, gólových akcí a je vyvíjen stále větší a větší tlak na kvalitu hráčů a jejich mentální odolnost (Antonín Plachý & Luděk Procházka, 2014).

Nikoho, kdo alespoň okrajově sleduje sport nepřekvapí, že fotbal je jeden z nejpobulárnějších sportů na světě. Podle nejaktuálnějších dat se hraje ve více než 200 zemích světa (Votík, 2005). Podle Ludwig (2015) v dnešní době již nejde pouze o sport. Fotbal se stal ve spoustě zemích náboženstvím, ke kterému lidé vzhlíží a hraje nepostradatelnou roli v jejich životě. Tato hra se dá provozovat na třech úrovních. Tyto úrovně se nazývají regenerační, rekreační a profesionální (Votík, 2005), ale tomuto rozdělení se budeme dále věnovat v kapitole Profese trenéra.

2.1.1 Historie fotbalu

Vznik hry podobné fotbalu můžeme historicky doložit ze vzdálené Číny, která před více než třemi tisíci lety před naším letopočtem bavila tamní vojáky. Ti využívali kožený míč vyztužený ptačími pery a vlasy, ale bohužel nejsou dochovány žádná pravidla hry. Pouze víme, že hráči mohli hrát jak nohama, tak rukama, což tuto hru od fotbalu lehce odlišuje. Díky míči a používání nohou pro jeho uvedení do pohybu, ale můžeme tuto hru s fotbalem alespoň okrajově spojit (Votík, 2005). Další hra, ještě více podobná fotbalu, se hrála před dvěma tisíci lety před naším letopočtem v Egyptě. Díky malbám, které byly objeveny ve starověkých egyptských hrobkách víme, že se při této hře uváděl kulatý předmět do pohybu nohama a ruce se již nepoužívaly. Dále bylo patrné, že se hrálo na předem vyznačeném hřišti. Stále však tuto hru nelze nazývat fotbalem, protože se nehrála na branky (Pěňčínský, 1993).

Hra na dvě branky s kulatým míčem uváděným do pohybu nohama, s největší pravděpodobností vznikla až roku 54 před naším letopočtem, zásluhou římských vojsk na území dnešní Velké Británie. Ačkoliv se názory autorů na tuto skutečnost liší, tak je tento názor brán jako nejvíce pravděpodobný (Pěňčínský, 1993).

Jedno z nejdůležitějších období ve vývoji fotbalu je přelom 18. a 19. století. V této době se začínaly v Anglii zapisovat výsledky jednotlivých utkání v mládežnických soutěžích, v kategoriích školních a univerzitních týmů. V těchto zápasech již byla jasně definovaná pravidla. Tato pravidla se nazývala Cambridge Rules (1840) a v roce 1863 byla poté založena i Football Association (FA). FA byla založena vedoucími školních týmů z Londýna (Večeřa & Nováček, 1995).

V prvotních fotbalových pravidlech byla dovolena hra rukama a sražení hráče na zem. Později se rozhodlo, že se pravidla rozdělí a vzniknou dva odlišené sporty, fotbal a rugby.

Prvním fotbalovým mezinárodním utkáním byl zápas mezi Skotskem a Anglií. Odehrál v roce 1872 a skončil remízou 0:0. V roce 1882 přišla mezinárodní dohoda o zřízení komise, která bude mít na starosti správu a úpravu pravidel (Bedřich, 2006).

Po vzoru Anglie se začal fotbal dostávat do dalších zemí Evropy a později, díky jeho popularitě, i do zbytku světa. Postupem času vznikaly po světě nové kluby a nové národní fotbalové organizace, které nutně potřebovaly mezinárodní zastřešení. Proto v roce 1904 byla v Paříži založena Mezinárodní federace fotbalových asociací s názvem FIFA, která funguje dodnes a je nadřazena všem národním asociacím po celém světě (Večeřa & Nováček, 1995).

Prameny nemají jasno, kdy se dostal fotbal do naší země. Podle Jindřicha Horáka a Lubomíra Krále (1997) by tomu však mělo být někde okolo 29. září roku 1887. Nedaleko Roudnice nad Labem bylo odehráno první zaznamenané fotbalové utkání na půdě naší země. Hrály proti sobě týmy ČAC Roudnice nad Labem a Sokol Roudnice. Rozhodčím byl princ Lobkowicz. Od tohoto okamžiku se fotbal u nás neustále rozvíjel a dostával se do všech koutů naší země. Zakládaly se nové kluby, soutěže a z důvodu pořádání zápasů a správy zápasů, byl založen i fotbalový svaz. V 90. letech 19. století zažíval československý fotbal svoje dosud nejlepší období. Zaznamenal mnoho úspěchů na mezinárodní scéně a jen těžko se budou tyto výkony v budoucnu opakovat.

Po rozdělení Československa začal řídicí funkci nad kluby a soutěžemi zastávat Českomoravský fotbalový svaz – ČMFS (Večeřa & Nováček, 1995). Ten však byl v roce 2011 přejmenován do stávající podoby – Fotbalová asociace České republiky (FAČR) a v současné době čítá přes 300 000 aktivních členů. Velké procento členů tvoří hráči mládežnických týmů. Díky tomu FAČR úzce spolupracuje s MŠMT a snaží se propojit fotbal s výukou. Tím chtějí docílit toho, aby hráči nebyli brzděni v jejich sportovním rozvoji školou a zároveň toho, aby fotbal nepoškozoval jejich vědomostní rozvoj (Votík, 2003).

2.2 Trenérské fotbalové vzdělání

V polovině 90. let dvacátého století došlo k významnému pokroku na poli vzdělávání. UEFA, což je organizace, která zaštiťuje fotbal v Evropě, sjednotila systém vzdělávání a nastavila jasná pravidla. Tyto pravidla určují, za jakých podmínek může trenér získat daný stupeň trenérské licence. Při určování pravidel pro získání licence hrála česká fotbalová škola velkou roli, díky úspěchům ve výchově talentovaných hráčů, které se projevily na poli mládežnických reprezentací (Buzek, 2007). Baker et al. (2019) uvádí, že Evropa je, co se týče trénování mladých fotbalistů, napřed oproti ostatním kontinentům, protože má daleko lepší zázemí pro získávání zkušeností a vědomostí v oblasti fotbalové problematiky.

V České republice může trenér získat několik úrovní trenérských fotbalových licencí. Jednotlivé licence, jejich motta a hlavní zaměření najdeme v následující *Tabulce 1*.

Dle Linka a Lamese (2020) napomáhá ke zvýšení trenérovy sebedůvěry získávání licencí a účastnění se kurzů. Díky tomu je trenér při tréninku jistější a pozitivnější, což působí kladně na svěřence, kteří mu více věří a mají větší chuť do tréninku, který probíhá v přátelské atmosféře.

Tabulka 1 *Trenérské licence, jejich motto a hlavní zaměření ke kategoriím (Fotbalová asociace České republiky, 2019)*

Licence	Motto	Hlavní zaměření ke kategoriím
C licence	Radost ze hry	přípravky – mladší žáci
UEFA Grassroots C licence	Radost ze hry	přípravky – žáci
UEFA B licence	Výchova a učení	přípravky – žáci – dorost
UEFA A licence	Učení a výkon	žáci – dorost – dospělí
Trenér mládeže UEFA A	Výchova, učení, výkon	rozvoj péče o talenty
UEFA PROFI	Úspěch	profí fotbal dospělí a mládež

Získaná licence opravňuje absolventa trénovat a vést při utkání kvalitativně a věkově odlišné týmy.

Přehled obsahu kurzů a možností po získání jednotlivých licencí:

- UEFA C licence a UEFA Grassroots C licence – Kurz trenérské licence UEFA Grassroots C je zaměřen na přípravu trenérů, kteří budou působit jak v mládežnickém, tak v dospělém fotbale. Trenéři s touto licencí mohou vést týmy, které hrají soutěže organizované okresním fotbalovým svazem. Aby trenéři tento kurz úspěšně absolvovali, musí projít celkem čtyřiceti hodinami výuky, které se skládají ze sedmnácti teoretických hodin a dvaceti třech hodin praktických. Při těchto hodinách trenéři předvedou jejich schopnost organizovat tréninkovou jednotku (Fotbalová asociace České republiky, 2019).
- UEFA B licence – Kurz trenérské licence UEFA B je kurz pro trenéry, kteří chtějí vést jak mládežnické týmy, tak týmy dospělých. Jedná se o

další stupeň trenérského vzdělání, po kterém může absolvent vést týmy nejen na soutěžích pořádaných okresním fotbalovým svazem, ale i krajským fotbalovým svazem. Náplň kurzu je rozdělena do několika studijních bloků. Celkem čítá více než 160 hodin teoretické a praktické výuky. Kurz svým obsahem, prostředky a formami vychází z norem UEFA (Fotbalová asociace České republiky, 2019).

- UEFA A licence – Kurz trenérské licence UEFA A připravuje trenéry, kteří chtějí působit jak v profesionálních soutěžích, tak v soutěžích neprofesionálních. S touto licencí se dá za určitých podmínek učit i tělesná výchova na základní škole. Kurz vychází z požadavků UEFA a skládá se z 200 vyučovacích hodin rozdělených do pěti čtyřdenních bloků. Účast na tomto kurzu je podmíněna přijímacím řízením, které na předchozích kurzech není podmínkou (Fotbalová asociace České republiky, 2019).
- Trenér mládeže UEFA A – Licenční kurz „Trenér mládeže UEFA A“ je zaměřen na výchovu a rozvoj mládeže. Kurz svým obsahem, formou a prostředky vychází z požadavků UEFA. Součástí kurzu je i stáž u profesionálního klubu u nás nebo v zahraničí. Délka stáže musí být minimálně jeden týden a pro úspěšné splnění musí stážista vypracovat písemnou práci, kterou pak prezentuje ostatním účastníkům kurzu. Celkem se kurz skládá ze tří semestrů, které celkem čítají 400 hodin výuky a praxe a taktéž je účast podmíněna přijímacím řízením (Fotbalová asociace České republiky, 2019).
- UEFA PROFI – Licenční kurz licence „UEFA PROFI“ je zaměřen na vzájemné propojení teoretických vědomostí a praktických dovedností. Jedná se o nejvyšší možné trenérské vzdělání a v této licenci již není probírána pouze funkce trenérská. Probírá se zde i funkce manažerská, která je nezbytná při působení v profesionálním fotbale. Kurz svým obsahem, formami a prostředky vychází z požadavků UEFA. Je rozložen

do 3 semestrů v průběhu 2 let a skládá se celkem z 552 vyučovacích hodin. Stejně jako v předchozím kurzu je trenér znovu vyslán na stáž, ze které zpracovává závěrečnou práci a také na tento kurz probíhá přijímací řízení (Fotbalová asociace České republiky, 2019).

2.3 Trenér fotbalu

Na počátku se fotbalové týmy připravovaly samy. Nikdo neměl přesný návod na konkrétní techniku tréninku, o které by se dalo říci, že je účinná. S postupem času se začaly nároky na výkon zvyšovat. Fotbalisté, kteří nějakou dobu fotbal hráli, začali předávat své zkušenosti a poznatky začínajícím fotbalistům. Takto se začala rýsovat profese trenéra a z rádců se začali stávat lidé, které můžeme označit termínem trenér (Jansa et al., 2012).

Slovo trenér podle Svobody (2007) bylo převzato z anglického jazyka, kde se trenér řekne „trainer“, což je slovo odvozené ze slova train, které znamená trénovat.

Podle § 2 dle zákona č. 563/2004 Sb. je trenér definován takto:

- „Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně-pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činností přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu“ (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2004).

Dle Jansy a Dovalila (2009) je trenérem ten, kdo vede sportovní tréninky. Má hlavní podíl na vedení sportovního oddílu v soutěžích, v přípravách na soutěže a zastupuje klub při komunikaci s jinými kluby.

Trenér by měl být při vykonávání své funkce také pedagogem a svěřence by měl nejen trénovat, ale také vychovávat (Perič, 2012). Dále by měl být komunikačně schopný, emočně vyrovnaný a spolehlivý (Bucci et al., 2012).

Fotbal je jednoznačně spjat s mnoha dalšími obory, jako je například pedagogika, sociologie, fyziologie a psychologie. Aby byl trenér ve své činnosti dobrý, měl by se v těchto oborech orientovat. Díky znalosti těchto oborů může být o krok napřed před ostatními trenéry. Být trenér je zodpovědná funkce. Svým konáním má přímý vliv na svěřence a každá chyba může mít neblahé důsledky na jejich chování (Martens, 2006). Je důležité, aby práce trenéra byla spjata s výchovou, aby dbal na správné chování, a nezaměřoval se pouze na dobré sportovní výkony (Perič, 2012).

2.3.1 Trenér žákovského fotbalu

Trénování žákovských kategorií je velmi specifické. Do této kategorie spadají hráči ve věku 11 až 14 let a v tomto období hráči prochází výrazným psychickým i somatickým vývojem. Často je toto období označováno za období velmi rychlého lidského zrání, tedy období puberty. Je známo, že při pubertě dochází k negativním jevům. Z psychického hlediska jde o ztrátu zájmu o vykonávanou činnost, ztrátu důvěry v trenéra a nerespektování jeho autority. Co se týče motorických schopností, tak díky rychlému tělesnému růstu klesá jejich kvalita. To, co jedinec dříve zvládal snadno, se pro něho může stát velmi obtížným. Proto je důležité, aby trenér žákovské kategorie byl trpělivý. Toto období musí brát jako přirozenou část vývoje mladého fotbalisty. Postupem času při zachování kladného a trpělivého přístupu, dokáže trenér tyto nedostatky odstranit a posunout jedince ještě na vyšší úroveň, než na jaké jedinec byl před začátkem vývinu (Fajfer, 2005).

V žákovských věkových kategoriích se klade důraz na rozvoj individuálních dovedností. Zejména v prvním roce této kategorie, kdy je svěřenci 11 let. V těchto letech se ještě nachází ve zlatém věku motorického učení, které postupem času stagnuje (Fajfer, 2005). Postupem času zařazujeme do tréninku žáků i rozvoj kondičních schopností, ale rozhodně ne v takové míře, jako tomu je v tréninku dospělých (Votík, 2003).

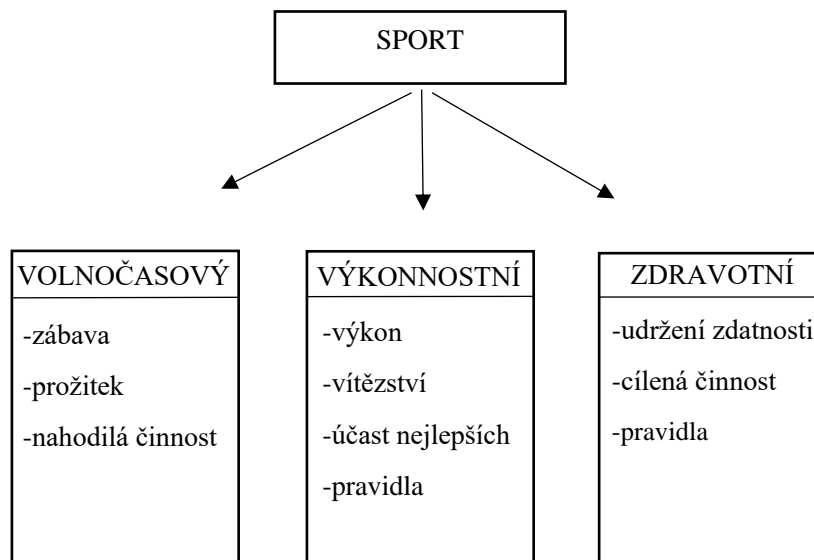
Podle Fajra (2005) lze definovat konkrétní cíle pro trenéra této kategorie, mezi ně například patří:

- Rozvoj hráčovy samostatnosti – Řešit věci s ním, ne s rodiči, umožnit mu vyjádřit jeho názor a nechat ho čelit problémům.
- Rozvoj hráčova herního myšlení – Pomáhat hráči převést taktické pokyny z tréninku do utkání.
- Podpora talentovaných hráčů – zaměřit se na talentované hráče a co nejvíce rozvíjet jejich potenciál, dávat jim složitější úkoly a mít na ně vyšší nároky než na ostatní hráče v týmu.

Podle Westona (2018) musí trénink žákovské kategorie probíhat i mimo hřiště. Nedílnou součástí rozvoje hráče je rozbor nahrávky utkání a probírání taktických pokynů. Dobrého výsledku nelze dosáhnout pouze praktickým tréninkem, musí být podpořen i tréninkem taktickým. Díky této zpětné vazbě na hráčovu předvedenou hru si hráč dokáže uvědomit chyby, kterých se dopustil a zjistí, jaké jiné řešení v dané situaci měl. Při dalších zápasech díky tomu zná více možností řešení a bude se moci zachovat lépe. (Kelly, 2017)

2.3.2 Profese trenéra

Petry a Froberg a Madella (2013) rozdělují profesi trenéra na 3 typy (*Obrázek 1*) dle toho na jaké úrovni je daná činnost vykonávána. První typ trenéra se soustředí na rekreační sport, při kterém jde spíše o zábavu a prožitek z dané pohybové aktivity. Druhý typ se orientuje na sport výkonnostní, zde je kladen důraz na výkon vítězství podle předem daných pravidel. Při jeho práci je důležité umět vycítit, kdy svěřenec potřebuje více tréninku a kdy zase méně, aby se u něho neprojevil takzvaný syndrom vyhoření a konec jeho fotbalové kariéry (Baker et al., 2019). Třetím a zároveň posledním uváděným typem trenéra je trenér, který se zaměřuje na sport zdravotní, zde je cílem udržení kondice a předcházení zdravotním problémům.

Obrázek 1 Kategorizace sportovní činnosti (Kovář, Zemanová, 2009)

Podle Svobody (2007) profesi trenéra můžeme rozdělit na dvě části. První částí je část teoretická, do které spadá vzdělání trenéra, jeho zkušenosti a schopnosti. Druhá část je část praktická (interakční), která představuje přímou interakci trenéra se svěřencem. Většina trenérů v dnešní době vykonává tuto profesi dobrovolně, ale i přes finanční nedocení, by měla být jejich pedagogická práce na co nejvyšší úrovni. Kvůli přímému ovlivňování chování i sociálních návyků svěřenců, zde není prostor pro laxnost, nedůslednost, nepromyšlené a neorganizované jednání a nezodpovědné chování (Svoboda, 2007). Musí také umět skloubit více technik a správně je aplikovat. Je nezbytné, aby trenér uměl kromě rozdávání kritiky, kritiku také přijímat. Když se dostaví špatné výsledky, tak hledat chybu i na své straně (Martens, 2006).

Podle Treutleina (2001) se nedá trenérství nazývat profesí. Nese v sobě pouze určité rysy povolání. Toto tvrzení podkládá mnoha faktory:

- Postrádá se profesní nezávislost trenérů, která vychází z podmíněnosti na laické veřejnosti a společenském chování.
- Trenér je chápán společností jako veřejná osoba a kvalita jeho práce je hodnocena podle úspěchů jeho svěřenců.

- Trenérská činnost probíhá ve velmi konkurenčním prostředí, ve kterém může být velmi snadno a rychle vyměněn jiným, i když jeho nástupce nebude mít správné vzdělání.

- Ve spoustě zemí je absence trenérského etického kodexu.

- Trenérskou činnost, hlavně ve vrcholovém sportu, často doprovází složité situace a problémy se střety zájmů.

- Trenér je často pod velkým tlakem kvůli velké časové náročnosti trénování. Musí správně naplánovat průběh přípravy, tréninků, soustředění a regenerace, což není vždy jednoduché a trenér může mít časový deficit.

- Profese je také velmi zatěžována typickým časovým omezením kontraktů jednotlivých trenérů ve vrcholovém sportu.

- Velkým problémem je, že nejsou dodržena genderová kritéria a je jen velmi málo žen, které působí jako trenérky ve sportovním odvětví.

Trenér během vykonávání své profese přijímá pouze určité role, které jsou spjaté s jeho řídicí schopností, představují určité očekávání v oblasti jednání a chování. S rolami trenéra je spojeno mnoho očekávání, jelikož je trenér středobodem mezi svěřenci, hráči, diváky a vedením klubu. Čím více je sport sledovaný a oblíbený, tím větší je kladen důraz na naplnění očekávání. Podle naplnění nebo nenaplnění očekávání můžeme hodnotit úspěšnost roli trenéra, a proto tato očekávání nemůže ignorovat (Svoboda, 2007).

Svoboda a Vaněk (1986) se zabýval studiem činností trenéra, během kterého vymezil 5 základních skupin trenéra. Mezi tyto skupiny patří:

- role informační
- role důvěrníka
- role ukázkovací
- role motivační
- role referentská

Buzek (2007) se se Svobodou (2007) v některých bodech shoduje, avšak ne ve všech a na rozdíl od Svobody (2007) práci trenéra rozdělil na 6 rolí, a ne pouze na 5.

Role určené Buzkem (2007) jsou tyto:

- role instrukční – vedení tréninku
- role stratéga – určuje taktiku
- role terapeuta – stará se o psychickou i fyzickou pohodu svěřenců
- role informátora – odpovídá dotazům, vysvětluje a podává instrukce
- role motivátora – povzbuzuje hráče
- role diagnostika – zjišťuje a analyzuje fyzické schopnosti

2.4 Typologie trenéra

Petráček a Labudová (2013) uvádí, že trenér během vykonávání své profese nabývá zkušeností, kterými formuje jeho přístup ke svěřencům a vytváří si svojí strategii a herní styl, který mu je nejbližší. Proto každý trenér je typologicky originální a může dát družstvu to, co jiný trenér ne.

Typologii trenéra rozumíme určitý vzor pro lidi, kteří mají stejným způsobem uspořádané znaky. Typologie trenérů má svůj základ v rozdělení typu integrativního a dominantního (mínění svěřenců i přijímacího) (Svoboda, 2007).

Podle Svobody (2005) rozlišujeme tyto typy vedení skupiny:

- Trenér autoritářský („studový nos“) - Preferuje kázeň, je velmi důsledný a nekompromisní. Nenavazuje přátelské pouto a od svěřenců si udržuje odstup. Za asistenty rád volí nevýrazné osobnosti, ve většině případů je neoblíbený a na některé svěřence může mít jeho působení negativní dopad.
- Trenér přátelský („prima chlap“) – Dá se říci, že představuje pravý opak autoritářského trenéra. V kolektivu je oblíbený, navazuje přátelská pouta. Má rád chaos při tréninku a pravidla pro něho nemají až takový význam. Zajímá ho život sportovců, rodina, škola a při tréninku vládne

klidná a uvolněná atmosféra. Tato metoda však také není stoprocentně správná. Silnější jedinci mohou brát trenéra za snadno zneužitelného a jeho přátelský přístup tak mohou využít svůj prospěch.

- Trenér intenzivní – Je však jakýmsi podtypem trenéra autoritářského. Odlišností je však menší užívání trestů a uvolnění emocí do jeho jednání. Bere si věci osobně a má tendenci k dramatizování situací. Má vysoké nároky na sportovce a nikdy není s výkonem úplně spokojený, což většinu sportovců odrazuje.
- Trenér snadný (lehce vše překonávající) – Můžeme ho chápat jako opak trenéra intenzivního. Z ničeho si nedělá těžkou hlavu, miluje improvizaci a ničím se nenechá rozhodit. Sportovci se pod jeho vedením cítí volněji, což však přináší negativní efekt na intenzitu tréninku.
- Trenér chladný počtář (obchodnický) – Je spíše trenér analyzátor a diagnostik. Rád se vzdělává a ve všem hledá logiku, neumí však navázat se svěřenci kontakt a je spíše chladným typem trenéra.

Osobnostní charakteristika trenéra jednoznačně ovlivňuje styl vedení tréninků a zápasů, jeho postoje i motivaci k vykonávání činnosti. Na základě určitých kritérií můžeme rozdělit trenéry na různé typy (Votík, 2005).

- Typ autoritativní – rozhoduje pouze on, nedává prostor k diskuzi, často své svěřence psychicky shazuje a podceňuje, občas dokonce vyvolává konfliktní situace.
- Typ sociální (demokratický) – dává prostor k diskuzi, záleží mu na názoru hráčů, rozvíjí jejich zodpovědnost, samostatnost a navozuje přátelské prostředí.
- Typ vědecko-systematický – trenér teoretik, rád získává nové poznatky, vše má logicky a metodicky promyšlené.

- Typ empirický – důležitým vzorem jeho práce jsou jeho získané zkušenosti z praxe, teoretickou přípravou se moc nezaobírá a neklade na ní až takový důraz. Dobře se orientuje v krizových situacích.
- Typ taktický – jeho předností je informovanost o soupeři a taktická připravenost.
- Typ emociální – zakládá si na psychické pohodě týmu a dobré náladě, dokáže týmu zlepšit náladu, zvednout jejich motivaci, rád riskuje a zapomíná myslet racionálně.
- Typ psychologický – má svůj tým skvěle zanalyzovaný, zná temperament svěřenců a umí se skvěle orientovat v kritických situacích. Převládá u něho individuální přístup a umí svěřence motivovat či povzbudit k dobrému výkonu.

2.5 Interakce

Komunikace je podstatou lidskosti, je nezbytnou součástí našeho života a interakce se dokonce komunikaci nadřazuje. Pojem sociální interakce je vzhledem k termínu komunikace mnohem obecnější a v určitém směru i důležitější a nadřazenější (Mikuláščík, 2010).

S interakcí se setkáváme v různých oborech. Můžeme jí chápat jako působení mezi objekty, které musí být alespoň dva. Jde o vzájemnou interakci těchto objektů, které představují jak lidé, tak věci (Uhrín & Malečková, 2009).

Gavora (2005) definuje interakci jako vzájemné ovlivňování nebo působení. Uvádí, že i oční kontakt mezi dvěma osobami patří mezi interakci. Dá se tudíž říci, že interakce probíhá v našem životě neustále. Vysvětlením, proč je možné oční kontakt řadit do tohoto pojmu nám může být to, že pouhým pohledem v nás zůstane určitá prvotní informace o druhé osobě. Vidíme, jak vypadá jeho výraz ve tváři a co právě dělá.

Podle Slaměníka (2011) se díky tvořícím interakcím s ostatními osobami tvoří chápání světa. Pomocí interakcí si lidé tvoří mnohem přesnější představy o

předmětech a jevech, které jsou součástí jejich zájmů. Významy tak nejsou stále v čase, ale mohou se v závislosti na čase měnit a vykonávaných zájmů. Mění se také v závislosti na kontextu interakce.

„Interakce je proces umožňující existenci lidské společnosti. Její velkou roli dosvědčuje i následující poznatek: časná interakce mezi dítětem a dospělým je významným nástrojem duševního a sociálního rozvoje. Interakce se děje prostřednictvím komunikace“ (Vlček & Vlček, 2004, 7)

Interakce má několik druhů a Nakonečný (2013) ji rozdělil podle toho, jaké subjekty do interakce vstupují. Jedná se o interakci dyadickou, což je interakce mezi dvěma jedinci, mezi jedincem a malou skupinou a také mezi dvěma malými skupinami. Tuto interakci můžeme rozdělit podle obsahu na:

- Interakci rodinou – probíhá mezi rodiči a dětmi.
- Interakci pedagogickou – probíhá mezi učitelem a žákem nebo trenérem a sportovcem.
- Interakci erotickou – probíhá mezi mužem a ženou.
- Interakci manželskou – probíhá mezi manželem a manželkou.
- Interakci pracovní – probíhá mezi nadřízeným a podřízeným.

Keller (2011) a Čadilová (2009) se odkazují na čtyři základní formy interakce v sociálních skupinách:

- Koakce – je forma, kde všichni členové skupiny spolupracují na daném cíli, ale nepracují závisle na sobě, pracují také bez všech ostatních forem interakce. Tedy i bez kooperace, rivality či soutěžení.
- Kooperace – forma interakce, při které členové skupiny spolupracují ve snaze dosáhnout předem určeného cíle. Během této formy nedochází mezi členy skupiny k rivalitě ani soutěžení.
- Rivalita – skupina se snaží dosáhnout daných cílů co nejrychleji a povýšit své dosavadní výsledky. Zároveň se snaží zabránit úspěchu partnera, resp. všech ostatních.

- Kompetice (soutěžení) – jsou uváděny jako dvě formy, a to soutěžní – motivace činnosti a soutěžení – organizace práce. Soutěžení, stejně jako motivace k činnosti, vede často k rivalitě. Jde o úsilí zlepšit své dosavadní výsledky, a tak zároveň překonat ostatní členy ve skupině. V této formě převažuje konkurence. Soutěžení, jako organizace práce, je cílevědomě zavedení vztahů, kdy člen skupiny usiluje o svůj individuální maximální výkon. Vše ale dělá v zájmu celé skupiny pro dosažení nejlepších výsledků.

Mikuláščík (2010) se řídí podle podobného dělení. Dělí interakci na formu pozitivní a negativní. Pozitivní je realizována jako kooperace, participace, konsenzus, koordinace, akomodace nebo asimilace. Tato interakce mezi trenérem a hráči, má kladný vliv na efektivitu tréninku (Chelladurai & Saleh, 2007). Druhou formou je forma negativní, mezi kterou patří soutěživost, rivalita, segregace, diskriminace, ostrakismus, konflikt či souboj (Mikuláščík, 2010).

2.5.1 Interakční styl

Každý člověk je jedinečnou osobností. Tvoří ho soubor vlastností, které ho odlišují od ostatních jedinců. Mezi tyto vlastnosti patří myšlení, cítění a chování (Tod, Thatcher & Rahman, 2012). Určitý typ chování se stává předpisem pro chování daného jedince a tím vzniká jedinečný rys (Dytrtová & Krhutová, 2009). Sekot et al. (2004) dále uvádí, že důležitou roli na utváření chování jedince má i rodina a ostatní blízcí lidé, kteří ho v průběhu jeho života určitým způsobem formují.

Janíková (2011) uvádí, že rys je psychická vlastnost, která se vyznačuje specifickým způsobem prožívání, chování a jednání. Rys je pro určitého jedince příznačný a odlišuje ho tak od ostatních jedinců. Pomáhá lidem, které daný

jedinec učí, vede nebo trénuje, aby dokázali předpovídat jeho chování a reakce na různé podmínky, v různých situacích.

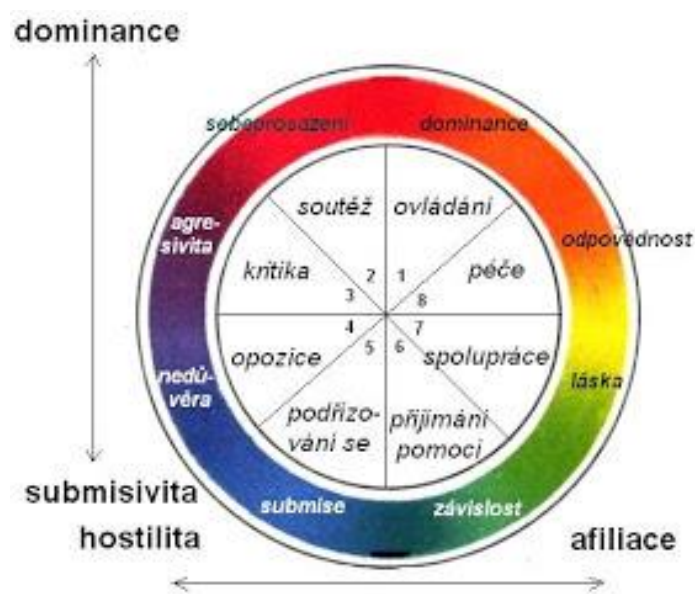
V polovině dvacátého století je čím dál větší zájem o výzkum chování člověka v mezilidských vztazích. V této době se zastává teorie, že chování jedinců v sociální interakci je předurčeno individuálně, takže díky studiím mezilidských vztahů můžeme velmi dobře diagnostikovat osobnost jedince (Výrost & Slaměník, 2008). V posledních dvaceti letech se od obecného chování v mezilidských vztazích začal výzkum více specifikovat a vzrostl velký zájem o zkoumání vztahu mezi pedagogem (trenérem) a dítětem (svěřencem). Při výzkumu se upínala pozornost spíše na pedagoga a k jeho přístupu vedení výuky (tréninku). Bylo zjištěno, že často pedagog zastává pasivní postoj k dítěti a má tendenci mít na něho silný vliv a neuznávat jeho názory a postoje (Roorda et al., 2013). Interakce mezi pedagogem (trenérem) a dětmi (svěřenci) můžeme nazývat interakčním stylem. Interakční styl je originální charakteristikou a každý člověk má jiný styl, který vypovídá o jeho osobnosti a charakterizuje jí (Gavora, 2005).

Teorie interpersonálního chování, vytvořena psychologem T. Learym, podnítila vznik zkoumání interakčního stylu. Dle jeho teorie bývá chování jednoho člověka konzistentní, tedy jedinec se v obdobných situacích chová obdobně (Mareš & Gavora, 2004).

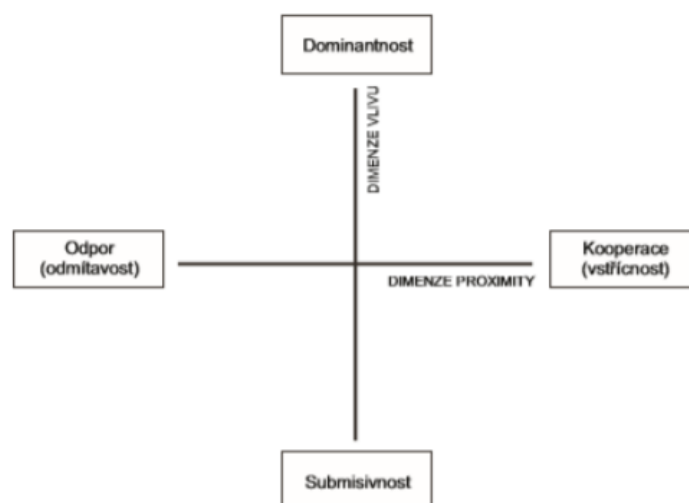
Postupem času Leary za pomoci svého výzkumného týmu určil nejdříve 16 typů interpersonálního chování, které díky pozdějšímu sloučení sousedních typů zredukoval na 8 (*Obrázek 2*). Toto sloučení mohl provést na základě povahové podobnosti sousedních typů (Mareš & Gavora, 2004).

Podle Janíkové (2011) bylo potřeba spousta úprav, aby se tato teorie dala využít ve školském prostředí. V roce 1993 se zásadní měrou na využitelnosti podepsali T. Wubbeels a J. Levy. Ke znázornění interpersonálního chování u pedagogů použili dvě osy (*Obrázek 3*), osy určují tyto body:

- Krajními body vertikální osy jsou dominantnost a submisivnost. Tato osa nám udává poměr mezi mocí nad třídou drženou v rukách pedagogem a možností zasahovat žáky do průběhu výuky. Tento poměr se dá zjistit na základě vlivu učitelova chování na chování žáků (Janíková, 2011).
- Krajními body horizontální osy jsou kooperace a odpor. Díky této ose můžeme zjistit poměr mezi odmítavým a přátelským chováním pedagoga a jeho snahu o spolupráci (Janíková, 2011).

Obrázek 2 Learyho typologie (Franče, 2007)

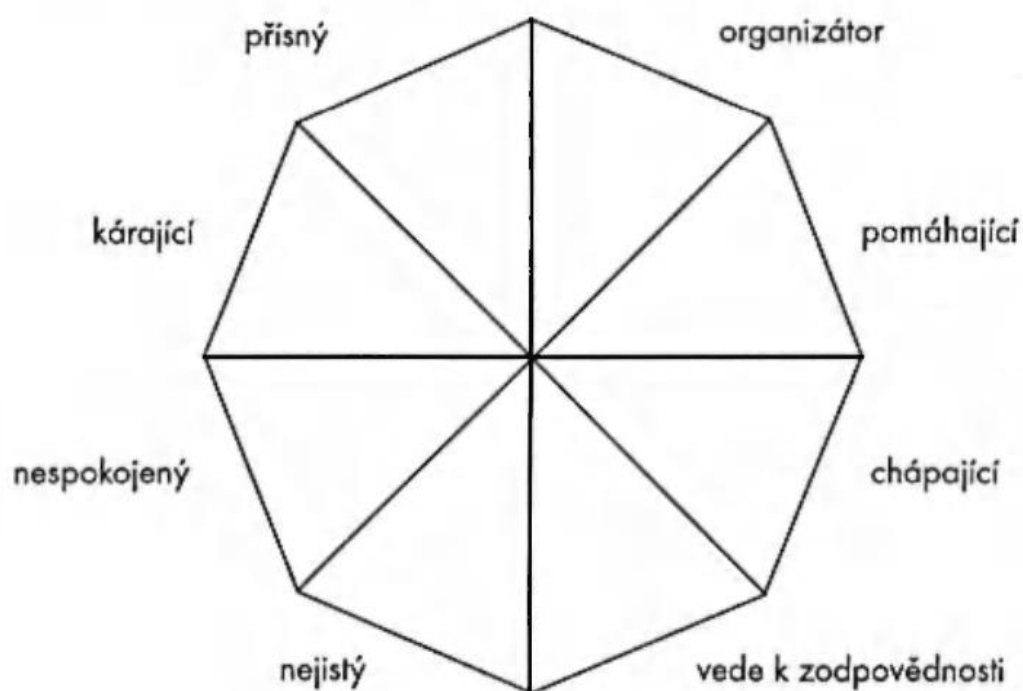
Obrázek 3 Model učitelova interpersonálního chování v interakci se žáky (Mareš & Gavora, 2004)

Interakční styl se dá hodnotit pomocí dotazníkové metody. Předlohou pro tvorbu dotazníku, který slouží pro pedagogické účely byl ICL dotazník (Gavora, 2005). ICL dotazník je dotazník, který na základě interpersonálního chování dokáže diagnostikovat a zjistit zvláštnosti osobnosti jedince. Tento dotazník byl vytvořen na základě Learyho modelu (Wubbels & Levy, 1993). T. Wubbels pracoval na univerzitě v nizozemském Utrechtu a dotazník přepracoval pro pedagogické účely, nazval ho QTI dotazník (Questionnaire on Teacher Interaction). Tento dotazník využívá 8 stejných sektorů (trojúhelníků), podle kterých posuzujeme interakční styl (*Obrázek 4*). Každý sektor představuje jeden specifický znak pedagoga (Gavora, 2005).

Dytrtová a Krhutová (2009) tyto sektory definují takto:

- Organizátor – má přehled o jím vedeném kolektivu. Díky svému talentu vše dobře vysvětluje a jeho svěřenci mají tak rychlý progres. Svěřenci pod jeho vedením nemají problém s pozorností, protože je umí nadchnout a zaujmout pro činnost, kterou vykonávají.
- Pomáhající – je pozitivní a přátelský. Svěřenci u něho vždy najdou pomocnou ruku, díky čemuž si získá jejich důvěru. V kolektivu se snaží udržet dobrou náladu.
- Chápající – se velmi dobře orientuje ve slabinách svěřenců. Snaží se tyto nedostatky zlepšit, při čemž využívá své trpělivosti. Rád se svými svěřenci komunikuje a naslouchá jim.
- Vede k zodpovědnosti – preferuje samostatnost při rozhodování během tréninku. Dá na slovo svěřenců a nedělá mu problém podle jejich názoru upravit tréninkový proces. Dokáže přijmout kritiku, což je jeho velkým kladem.
- Nejistý je pedagog, který si není jistý svojí prací, často jedná zmateně a nezvládá stresové situace. Je plachý a labilní.

- Nespokojený pedagog nevěří svým svěřencům a ti si k němu díky tomu nedokáží vytvořit vztah. Při vedení používá hojně kritiku a je těžké se mu zavděčit, žádný výkon pro něho není dostatečný a vždy najde něco, co by se mělo udělat lépe.
- Kárající pedagog je málokdy v dobré náladě, a tak je na svěřence nepříjemný a dokáže být až vztekly. Snadno ho rozčílí i úplná maličkost a za prohřešky se nebojí použít tresty.
- Přísný pedagog je pečlivý, má rád přesnost a nesnáší nesoustředěnost na prováděnou činnost. Má jasně daná pravidla a předpisy a při porušení následují tresty. Kázeň je pro něj na prvním místě.

Obrázek 4 Osm sektorů modelu učitelova interpersonálního chování v interakci, (Mareš & Gavora, 2004, 108)

Další metodou pro pozorování interakčního stylu je například takzvaná VTI metoda. Tato metoda se skládá z videonahrávky tréninku, ta je pak dále

analyzována a rozebrána s trenérem při zpětnovazebném rozhovoru (Baláková, 2015).

3 CÍLE PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak se liší interakční styly fotbalových trenérů a jaký interakční styl tyto trenéři aplikují při tréninkových jednotkách z pohledu jich samých, ale také jejich svěřenců.

3.1 Dílčí cíle

- A. Identifikovat pomocí sebehodnocení trenérů fotbalu jejich interakční styl.
- B. Identifikovat interakční styl vybraných fotbalových trenérů pomocí hodnocení z pohledu jejich svěřenců.
- C. Identifikovat jaký interakční styl je považován za „ideální“ interakční styl trenérů fotbalu hodnocený z pohledu trenérů a jejich svěřenců.

3.2 Výzkumné otázky

1. Jaký je interakční styl fotbalových trenérů hodnocený z jejich vlastního pohledu (sebereflexe)?
2. Jaký je interakční styl jednotlivých fotbalových trenérů hodnocený z pohledu jejich svěřenců?
3. Jak se liší názor trenéra na svůj interakční styl s názorem jeho svěřenců na interakční styl trenéra?
4. V jakých dimenzích se liší názor svěřenců na svého trenéra s představou svěřenců o „ideálním“ interakčním stylu trenéra fotbalu?
5. V jakých dimenzích se liší názor trenérů na jejich vlastní interakční styl ve srovnání s jejich pohledem na „ideální“ interakční styl trenéra?

4 METODIKA

4.1 Výzkumný soubor

Výzkum se uskutečnil během měsíce března 2020. Zkoumaným vzorkem byli 4 trenéři a 45 hráčů divizního fotbalového klubu z okresu Náchod. Tento vzorek tvořili trenéři mužského pohlaví s délkou praxe od 4 do 10 let. Nejmladšímu trenérovi bylo 23 let a nejstaršímu 44 let, jejich svěřenci se pohybovali ve věku 11 až 15 let. Všem účastníkům výzkumu byl odeslán informovaný souhlas o dobrovolné účasti ve výzkumu. Trenéři a zákonní zástupci nezletilých svěřenců podepsali informovaný souhlas. Všichni účastníci byli seznámeni se záměrem výzkumu a byli ubezpečeni o jeho anonymitě. Při nejasnostech se na mě mohli kdokoliv obrátit a dostalo se jim pomoci.

Trenérům byla poskytnuta, po projevení zájmu, zpětná vazba o výsledcích výzkumu jejich individuálního interakčního stylu. Největší byl zájem o porovnání výsledků, které vyplynuly na základě vyplněných dotazníků od jejich svěřenců.

Tento výzkum byl schválen Etickou komisí FTK UP dne 24. 11. 2015 pod číslem 33/2015.

Vzorek trenérů a svěřenců. Kteří se zúčastnili výzkumu je zaznamenán v *Tabulce 2* a *Tabulce 3*.

Tabulka 2 *Charakteristika jednotlivých trenérů*

Trenér	Pohlaví	Věk	Vzdělání	Licence	Délka praxe (v letech)
A	muž	44	SŠ odborné	UEFA C	4
B	muž	38	SŠ maturita	UEFA B	10
C	muž	23	SŠ maturita	UEFA B	6
D	muž	34	VŠ	UEFA A	8

Tabulka 3 *Charakteristika svěřenců*

Svěřenci trenéra	Počet svěřenců	Muži	Ženy	Průměrný věk (v letech)
A	11	11	0	11,2
B	13	13	0	12,3
C	10	10	0	13,3
D	11	11	0	14,5

4.2 Výzkumné metody

Pro tento výzkum byl použit dotazník Interakčního stylu sportovního trenéra, který byl modifikovaný Mgr. Janou Harvanovou, Ph.D. a doc. PhDr. Danou Štěrbovou, Ph.D. Výchozím dotazníkem byl anglický Questionnaire on Teacher Interaction – QTI pro učitele a jejich žáky, o kterém se již zmiňuji v kapitole s názvem Hodnocení interakčního stylu.

Pro můj výzkum jsem použil tyto čtyři varianty dotazníků:

- Dotazník interakčního stylu trenéra/trenérky (A) – adaptace pro trenéry.
- Dotazník interakčního stylu trenéra/trenérky (B) – adaptace pro trenéry
- Dotazník interakčního stylu trenéra/trenérky (A) – adaptace pro sportovce možná
- Dotazník interakčního stylu trenéra/trenérky (B) – adaptace pro sportovce

První dvě varianty dotazníků jsou určeny pro trenéry. V první z nich trenéři hodnotí svůj interakční styl a ve druhém pak hodnotí, jaký je podle nich „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu. Druhé dvě varianty jsou určeny pro svěřence, kteří v první z nich hodnotí interakční styl jejich trenéra a ve druhé potom hodnotí, jaký je podle nich „ideální“ interakční styl trenérů fotbalu.

Dotazník je tvořen 64 výroky v každé ze svých variant. Výroky jsou hodnoceny na stupnici nula (nikdy) až čtyři (vždy). Výroky jsou koncipovány

tak, aby se po spočítání průměrných hodnot hodnocení dalo říci, jaký je preferovaný interakční styl daného trenéra, jaký je trenérův interakční styl podle jeho svěřenců a jaký je podle trenéra a svěřenců ideální interakční styl trenéra fotbalu.

Rozčlenění probíhá na úrovni osmi dimenzí interakčních stylů. Dotazník obsahuje různě rozmístěné otázky, patřící k jednotlivým interakčním stylům, z nichž výsledné odpovědi podle vzorce určují interakční styl trenéra fotbalu. Konkrétní dimenze byly nastíněny již v kapitole 2.5.1.

Vyhodnocování dotazníku probíhá za pomoci použití průměru v každé dimenzi. Čím je výsledný průměr v dimenzi vyšší, tím víc se k němu trenér přiklání. Každý vyplněný dotazník lze zaznamenat do osmiúhelníkového grafu a každá výseč charakterizuje jednotlivou dimenzi. Každá dimenze je tvořena cca 8 otázkami obsaženými v dotazníku. V následující *Tabulce 4* můžeme vidět, která dimenze je jakou otázkou charakterizována.

Tabulka 4 *Rozmístění položek dotazníku do jednotlivých dimenzí*

Dimenze	Charakteristické otázky
Organizátor	1,7,16,34,42,48,58,64
Pomáhající	6,24,29,31,33,36,57,61
Chápající	2,4,8,12,14,17,43,46
Vede k zodpovědnosti	9,21,25,35,40,49,53,59
Nejistý	5,11,18,20,39,45,47
Nespokojený	22,26,27,37,50,54,55,62
Kárající	10,13,15,19,28,41,44,51,52
Přísný	3,23,30,32,38,56,50,63

5 VÝSLEDKY

5.1 Identifikace interakčního stylu trenéra fotbalu

Výsledky této kapitoly se vztahují k první výzkumné otázce, která se zabývá tím, jaký je interakční styl trenérů fotbalu hodnocen trenéry z jejich vlastního pohledu (sebereflexe). Hodnoty uvedené v *Tabulce 5* a na *Obrázku 5* vyjadřují průměr hodnot všech trenérů, kteří svůj interakční styl hodnotili.

Tabulka 5 *Výsledky hodnocení interakčního stylu všech trenérů z jejich vlastního pohledu*

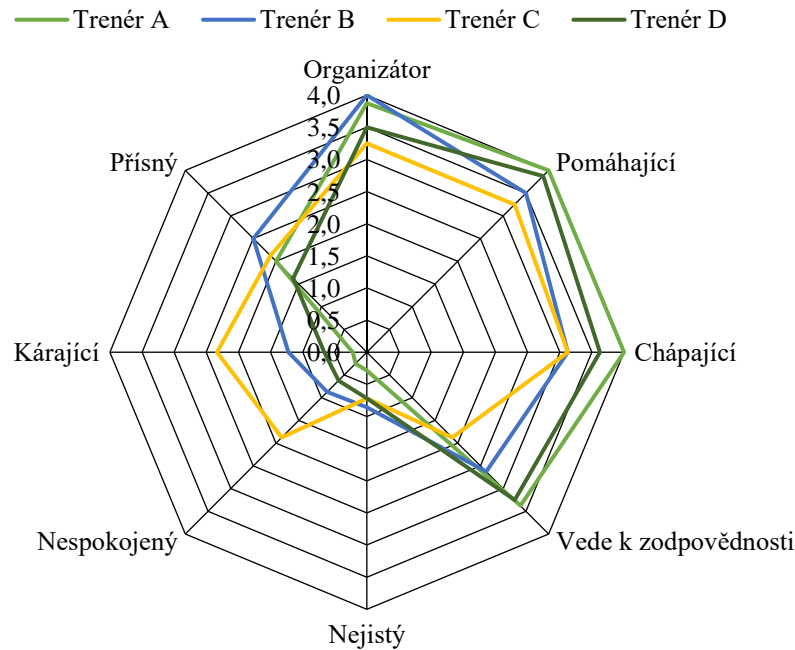
Dimenze	Průměr hodnot jednotlivých trenérů			
	T-A	T-B	T-C	T-D
Organizátor	3,9	4,0	3,3	3,5
Pomáhající	4,0	3,5	3,3	3,9
Chápající	4,0	3,1	3,1	3,6
Vede k zodpovědnosti	3,3	2,6	1,9	3,3
Nejistý	0,3	0,9	0,7	0,7
Nespokojený	0,3	0,9	1,9	0,6
Kárající	0,2	1,2	2,3	0,7
Přísný	2,0	2,5	2,1	1,6

Poznámka. T= trenér

Z výsledků, které jsou uvedeny v *Tabulce 5*, a na *Obrázku 5* můžeme usoudit, že trenéři fotbalu nejčastěji uplatňují interakční styl **Organizátor**, **Pomáhající** a **Chápající**. Trenéři se hodnotí v těchto dimenzích v maximálních hodnotách a významnou roli hrají také dimenze **Vede k zodpovědnosti** a **Přísný**. Nejmenší hodnoty se objevují u dimenzí **Nejistý**, **Nespokojený** a **Kárající**. Lze tedy předpokládat, že pro trenéry je důležité mít trénink dobře zorganizovaný, snažit se hráče pochopit a pomáhat jim. Trenéři také vedou k zodpovědnosti a snaží se být přiměřeně přísní. Hanuš (2016) ve své práci, která se také zabývá interakčním stylem trenéra fotbalu a uvádí za charakteristický interakční styl **Pomáhající**, který se ve velké míře podle výsledků projevuje i

u mnou testovaných trenérů, vyšších hodnot však Hanuš (2016) zaznamenal v dimenzi **Přísný**, to však nemusí být nic negativního.

Interakční styl trenérů z jejich pohledu

Obrázek 5 Graf interakčních stylů jednotlivých trenérů, hodnocený z jejich vlastního pohledu (sebereflexe)

Trenér A dosáhl nejvyšších hodnot ze všech trenérů v dimenzích **Chápající**, **Pomáhající** a **Vede k zodpovědnosti**. Naopak nejnižší hodnoty ze všech trenérů má u dimenzí **Nejistý**, **Nespokojený** a **Kárající**.

Trenér B má nejvyšší hodnoty ze všech trenérů u dvou dimenzí. Tou první je **Organizátor** a **Přísný**. Zbytek hodnot je spíše průměrný při porovnání s ostatními.

Trenér C se nejvíce vidí v dimenzích **Chápající**, **Pomáhající** a **Organizátor**, ale i přes to dosahují tyto dimenze nižších hodnot než u ostatních trenérů. Dosahuje však nejvyšších hodnot ze všech u dimenzí **Kárající** a **Nespokojený**.

Trenér D podle jeho vlastního názoru nejvíce uplatňuje styl **Vede k zodpovědnosti, Chápající a Pomáhající**. Nejméně podle něho uplatňuje styl **Přísný**, ve kterém dosáhl nejnižší hodnoty ze všech trenérů.

5.2 Interakční styl trenéra fotbalu z pohledu svěřenců

Výsledky této kapitoly se vztahují ke druhé výzkumné otázce, která se zabývá tím, jaký je interakční styl trenérů fotbalu z pohledu jejich svěřenců. Hodnoty uvedené v *Tabulce 6* a na *Obrázku 6* vyjadřují průměr hodnot všech svěřenců, kteří hodnotili interakční styl svého trenéra.

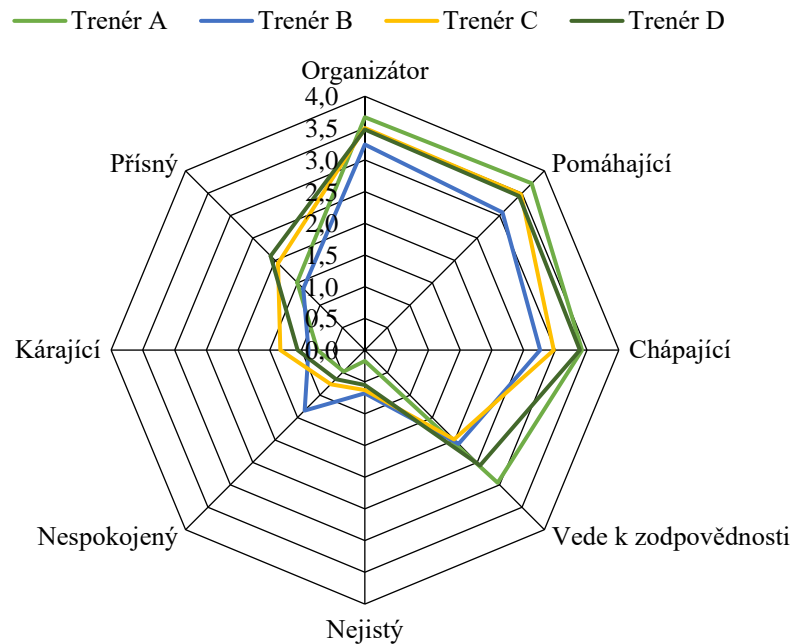
Tabulka 6 *Výsledky hodnocení interakčního stylu všech trenérů z pohledu jejich svěřenců*

Dimenze	Průměr hodnot jednotlivých trenérů			
	T-A	T-B	T-C	T-D
Organizátor	3,7	3,2	3,5	3,5
Pomáhající	3,7	3,1	3,5	3,4
Chápající	3,4	2,8	3,0	3,4
Vede k zodpovědnosti	3,0	2,1	2,0	2,6
Nejistý	0,2	0,7	0,6	0,6
Nespokojený	0,5	1,4	0,8	0,7
Kárající	0,8	1,5	1,3	1,1
Přísný	1,5	2,4	1,9	2,1

Poznámka. T=trenér

Podle *Tabulky 6* lze usoudit, že podle svěřenců jejich trenéři nejčastěji uplatňují **Organizátor** a **Pomáhající** interakční styl. Nejčastěji jej kombinují se styly **Chápající** a **Vede k zodpovědnosti**. Dimenze **Přísný** se prakticky shoduje s tím, jak se trenéři sami hodnotili. Kubíčková (2017) ve svém výzkumu uvádí, že u trenérů volejbalu byly nejvýše hodnoceny dimenze **Organizátor**, **Pomáhající** a **Vede k zodpovědnosti** a nejnižše **Nejistý** a **Nespokojený**. Výsledky získané jejím výzkum jsou těmto velmi podobné.

Interakční styl z pohledu svěřenců

Obrázek 6 Graf interakčního stylu, hodnocený z pohledu jejich svěřenců

Svěřenci trenéra A vidí nejvíce v dimenzích **Organizátor** a **Pomáhající**, kde dosahuje hodnot přes devadesát procent. Velmi vysokých hodnot dosáhly také dimenze **Chápající** a **Vede k zodpovědnosti**, všechny tyto 4 dimenze dosáhly nejvyššího hodnocení mezi všemi trenéry. Z výsledků dále může usoudit, že trenér není příliš **Kárající**, **Nespokojený** a **Nejistý**. V těchto třech dimenzích dosáhl naopak nejnižších hodnot ze všech trenérů.

Svěřenci trenéra B nejvýše hodnotili v dimenzích **Organizátor** a **Pomáhající**. V dimenzi **Přísny** dosáhl nejvyššího hodnocení ze všech trenérů. Ostatní hodnocení dimenzí spadá do průměrných hodnot.

Svěřenci trenéra C hodnotili, že se trenér nejvíce uplatňuje v dimenzích **Organizátor** a **Pomáhající**. Nejméně je hodnocen v dimenzích **Nejistý** a **Nespokojený**.

Svěřenci trenéra D vidí nejvíce v dimenzích **Organizátor**, **Pomáhající** a **Chápající**. Trenér je také vysoce hodnocen v dimenzi **Vede k zodpovědnosti**, není příliš hodnocen v dimenzích **Kárající**, **Nespokojený** a **Nejistý**.

5.3 Odlišnost názoru svěřenců a trenéra na interakční styl

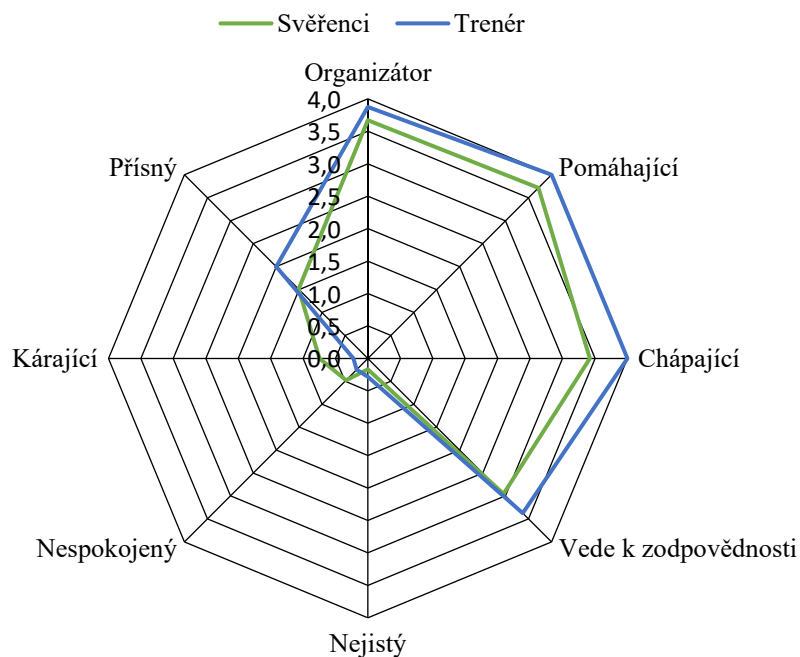
V této kapitole jsou uvedeny výsledky třetí výzkumné otázky, která se ptá, v jakých dimenzích se liší názor trenéra na svůj interakční styl s názorem jeho svěřenců. Hodnoty uvedené v *Tabulce 7* a na *Obrázcích 5-10* vyjadřují průměr hodnot všech trenérů, kteří hodnotili svůj interakční styl a hodnocení interakčního stylu trenérů jejich svěřenci.

Tabulka 7 Srovnání interakčních stylů trenérů hodnocený z jejich pohledů a z pohledu svěřenců

Dimenze	Interakční styl							
	T-A		T-B		T-C		T-D	
	T	S	T	S	T	S	T	S
Organizátor	3,9	3,7	4,0	3,2	3,3	3,5	3,5	3,5
Pomáhající	4,0	3,7	3,5	3,1	3,3	3,5	3,9	3,4
Chápající	4,0	3,4	3,1	2,8	3,1	3,0	3,6	3,4
Vede k zodpovědnosti	3,3	3,0	2,6	2,1	1,9	2,0	3,3	2,6
Nejistý	0,3	0,8	0,9	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6
Nespokojený	0,3	0,5	0,9	1,4	1,9	0,8	0,6	0,7
Kárající	0,2	0,8	1,2	1,5	2,3	1,3	0,7	1,1
Přísný	2,0	1,5	2,5	2,4	2,1	1,9	1,6	2,1

Poznámka. T=trenér, S=svěřenci

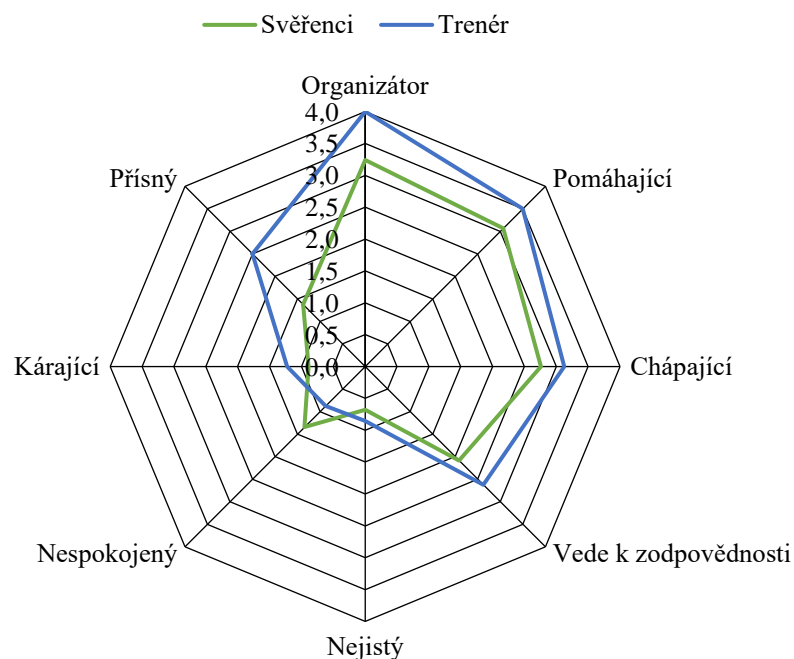
Trenér A sebereflexe a názor svěřenců

Obrázek 7 Graf interakčního stylu trenéra A hodnoceného z jeho pohledu a z pohledu jeho svěřenců

Z výsledků v *Tabulce 7* a na *Obrázku 7* je patrné, že výsledky hodnocení z pohledu trenéra A samotného a jeho svěřenců nevykazuje žádné velké rozdíly. Největší rozdíly nalezneme u dimenzí **Chápající**, **Kárající** a **Přísný**. U dimenze **Nejistý** je rozdíl nepatrný. Trenér tedy dobře ohodnotil svůj interakční styl. Lze říci, že trenér si je jistý při své práci a snaží se být pozitivní, zároveň však je v přiměřené míře přísný

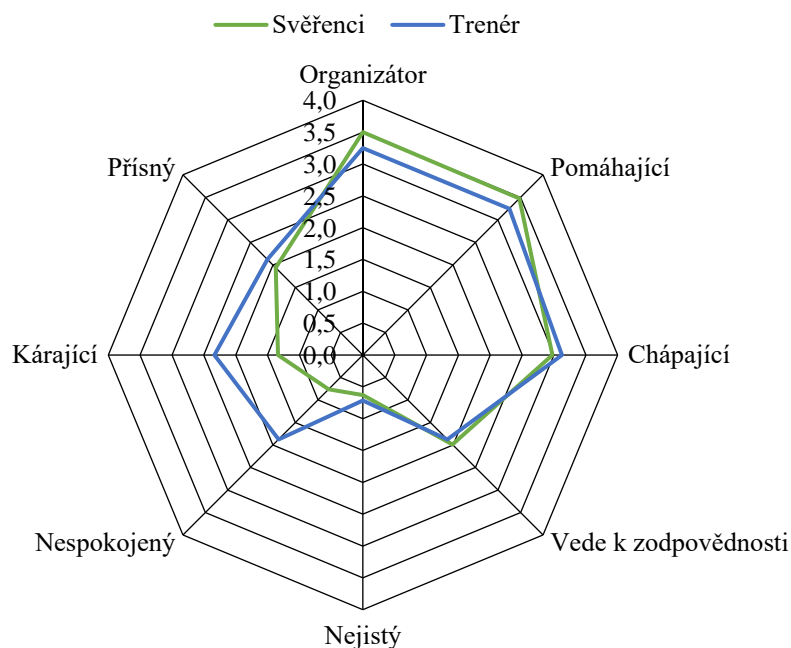
Trenér B sebereflexe a názor svěřenců

Obrázek 8 Graf interakčního stylu trenéra B hodnoceného z jeho pohledu a z pohledu jeho svěřenců

Z výsledků, které jsou uvedeny v *Tabulce 7* a na *Obrázku 8* můžeme odvodit, že i u trenéra B a jeho svěřenců se mírně liší, největší rozdíl najdeme u dimenze **Organizátor**. Naopak nejmenší rozdíl můžeme vidět u dimenze **Přísný**. Trenér tudíž sám sebe vidí jako lepšího organizátora, než ho vidí jeho svěřenci. Dále pak sám sebe hodnotí jako přiměřeně přísného, což se neshoduje s názorem jeho svěřenců, podle kterých je spíše méně přísný. Ti ho zase více hodnotí jako nespokojeného.

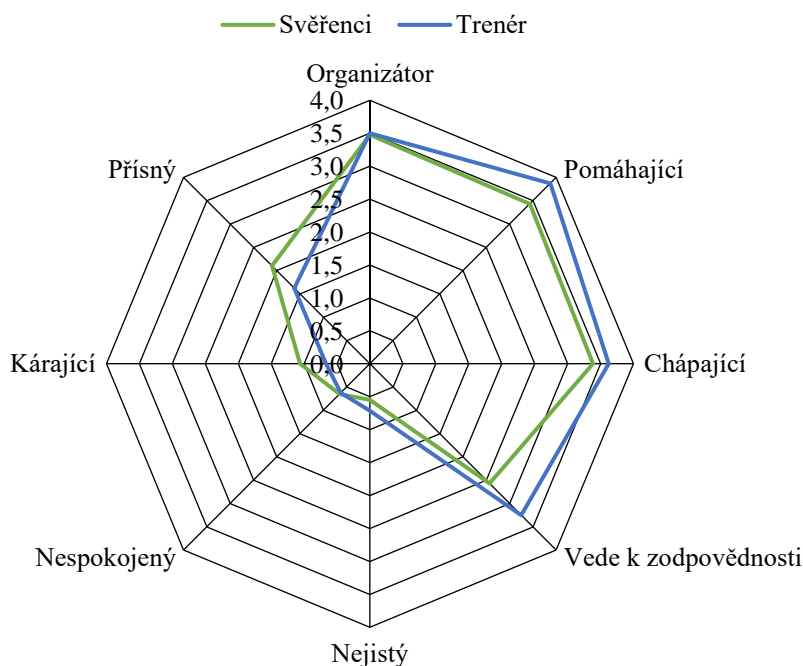
Trenér C sebereflexe a názor svěřenců

Obrázek 9 Graf interakčního stylu trenéra C hodnoceného z jeho pohledu a z pohledu jeho svěřenců

Z výsledků uvedených v *Tabulce 7* a na *Obrázku 9* můžeme vidět značný rozdíl hodnot u dvou dimenzí, a to u dimenze **Kárající** a **Přísný**. Ve zbývajících dimenzích se hodnoty příliš neliší. Trenér tedy sám sebe hodnotí jako více přísného a kárajícího, než je hodnocen svěřenci.

Trenér D sebereflexe a názor svěřenců

Obrázek 10 Graf interakčního stylu trenéra D hodnoceného z jeho pohledu a z pohledu jeho svěřenců

Z výsledků, které jsou uvedeny v *Tabulce 7* a na *Obrázku 10* můžeme odvodit, že u trenéra D a jeho svěřenců se hodnoty příliš neliší. Větší rozdíly najdeme pouze u dimenze **Vede k zodpovědnosti**. V dimenzích **Organizátor** a **Nespokojený** byl výsledek prakticky totožný. Svěřenci hodnotí přísnost trenéra D jako průměrnou, on sám sebe vidí spíše jako méně přísného.

5.4 Odlišnosti v dimenzích u názorů svěřenců na trenéra a představách o „ideálním“ interakčním stylu trenéra

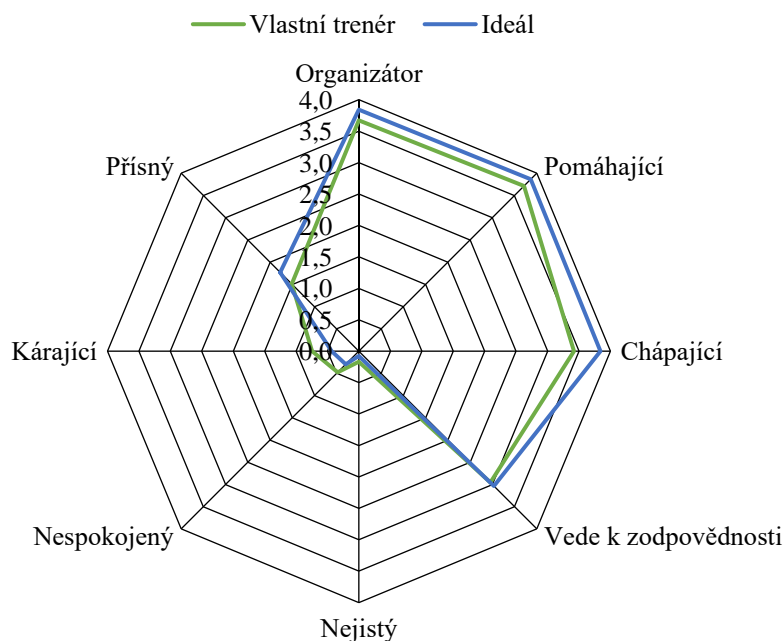
Výsledky této kapitoly se vztahují ke třetí výzkumné otázce, která se ptá, v jakých dimenzích se liší názor svěřenců na svého a na „ideálního“ trenéra fotbalu. Hodnoty uvedené v *Tabulce 8* a na *Obrázcích 11-14* vyjadřují průměr hodnot všech svěřenců, kteří hodnotili interakční styl svého a „ideálního“ trenéra fotbalu.

Tabulka 8 Srovnání hodnocení interakčních stylů trenérů hodnocený z pohledu jeho svěřenců s jejich názorem na „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu

Dimenze	Svěřenci trenéra A		Svěřenci trenéra B		Svěřenci trenéra C		Svěřenci trenéra D	
	N-T	N-IT	N-T	N-IT	N-T	N-IT	N-T	N-IT
Organizátor	3,7	3,8	3,2	3,6	3,5	3,7	3,5	3,6
Pomáhající	3,7	3,9	3,1	3,5	3,5	3,4	3,4	3,5
Chápající	3,4	3,8	2,8	3,5	3,0	3,3	3,4	3,5
Vede k zodpovědnosti	3,0	3,0	2,1	2,5	2,0	2,5	2,6	2,4
Nejistý	0,2	0,1	0,7	0,4	0,6	0,4	0,6	0,3
Nespokojený	0,5	0,3	1,4	0,6	0,8	0,6	0,7	0,6
Kárající	0,8	0,4	1,5	0,7	1,3	1,0	1,1	1,0
Přísný	1,5	1,8	2,4	1,9	2,0	2,1	2,1	1,8

Poznámka. N-T=názor na trenéra, N-IT=názor na „ideálního“ trenéra

Trenér A a "ideální" trenér z pohledu svěřenců A

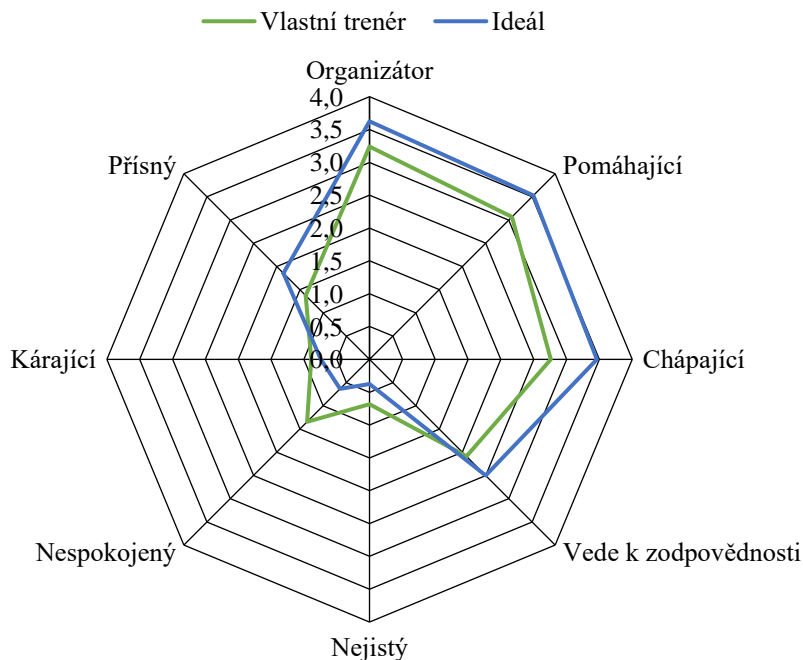

Obrázek 11 Graf interakčního stylu trenéra A hodnoceného z pohledu jeho svěřenců a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu jeho svěřenců

Největší rozdíl v hodnotách u vedených v Tabulce 8 a na Obrázku 11, je v dimenzi **Chápající**. Zbytek hodnot se liší minimálně. Trenér A je tedy skoro

„ideálním“ trenérem pro jeho svěřence. Nejmenší rozdíl v hodnotách je u dimenzí **Nejistý** a **Vede k zodpovědnosti**.

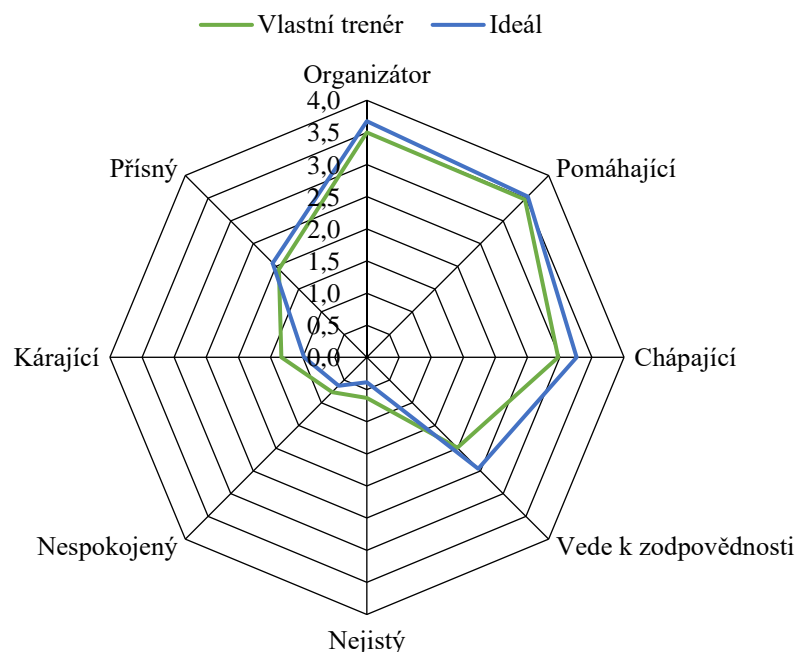
Trenér B a "ideální" trenér z pohledu svěřenců B

Obrázek 12 Graf interakčního stylu trenéra B hodnoceného z pohledu jeho svěřenců a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu jeho svěřenců

Největší rozdíl v hodnotách v *Tabulce 8* a na *Obrázku 12*, můžeme pozorovat u dimenzí **Kárající**, **Nespokojený** a **Chápající**. U ostatních dimenzí je rozdíl menší a nejmenšího rozdílu bylo dosaženo u dimenze **Nejistý**. Trenér B je tedy podle svých svěřenců více nespokojený, méně se je snaží pochopit a méně jim pomáhá než jimi hodnocený ideální trenér.

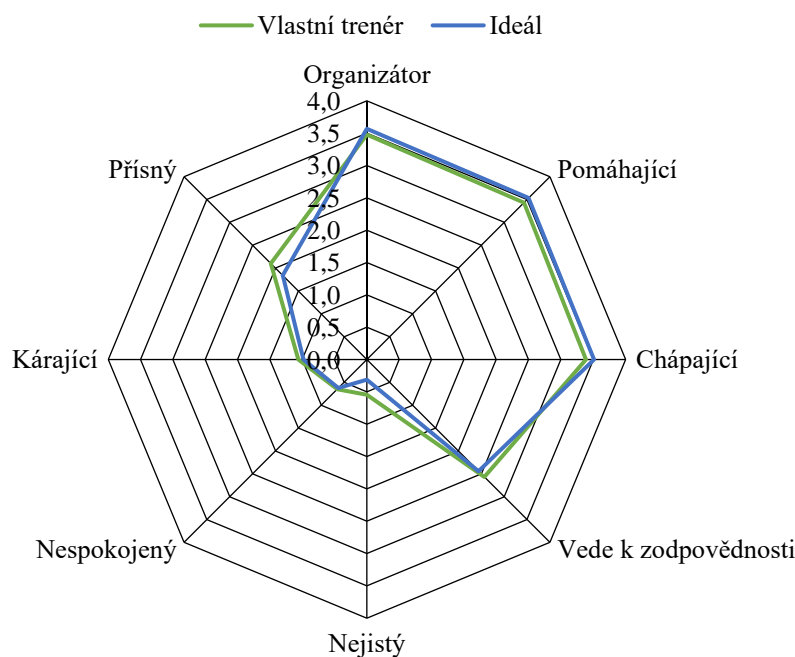
Trenér C a "ideální" trenér z pohledu svěřenců C

Obrázek 13 Graf interakčního stylu trenéra C hodnoceného z pohledu jeho svěřenců a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu jeho svěřenců

Hodnoty v *Tabulce 8* a na *Obrázku 13* nám ukazují, že se hodnoty příliš neliší. Největší rozdíl v hodnocení jednotlivých dimenzí můžeme spatřit v dimenzi **Chápající**. Zbytek hodnot se liší minimálně. Trenér C je tedy pro jeho svěřence takřka „ideálním“ trenérem, jen se je snaží méně pochopit a méně je vede k zodpovědnosti oproti „ideálnímu“ trenérovi.

Trenér D a "ideální" trenér z pohledu svěřenců D

Obrázek 14 Graf interakčního stylu trenéra D hodnoceného z pohledu jeho svěřenců a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu jeho svěřenců

U hodnocení Trenéra D zaznamenaná v *Tabulce 8* a na *Obrázku 14*, můžeme vidět nejmenší rozdíly hodnot mezi všemi trenéry. Největší rozdíl lze spatřit u dimenze **Přísný**. Nejmenší rozdíl je viditelný u dimenze **Nespokojený**. Trenér D má tedy podle jeho svěřenců skoro „ideální“ interakční styl.

5.5 Odlišnosti v dimenzích u názorů trenérů na jejich interakční styl a představách o „ideálním“ interakčním stylu trenéra

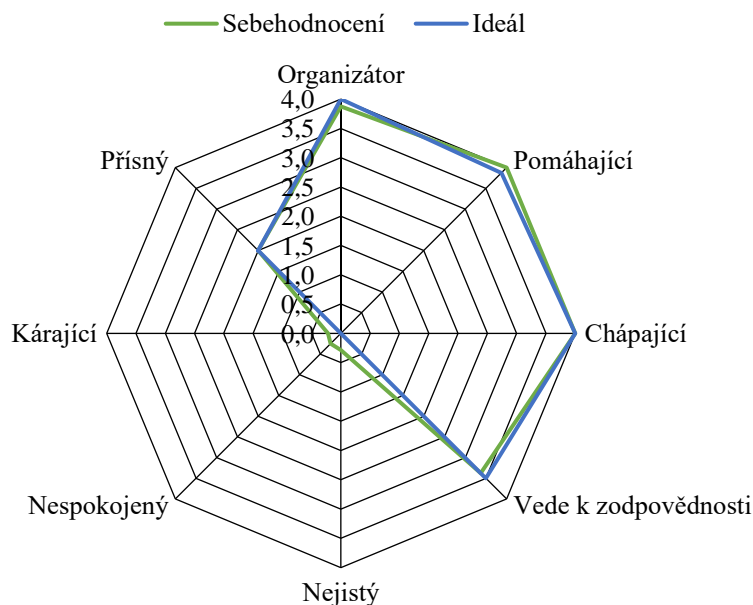
Výsledky této kapitoly se vztahují k otázce číslo pět, která se zabývá porovnáním trenérova sebehodnocení interakčního stylu a jeho hodnocení „ideálního“ interakčního stylu trenéra fotbalu. Hodnoty uvedené v *Tabulce 9* a na *Obrázcích 15-18* vyjadřují průměr hodnot všech trenérů, kteří hodnotili svůj a „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu.

Tabulka 9 Srovnání hodnocení interakčních stylů trenérů z jejich vlastního pohledu s jejich názory na „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu

Dimenze	Interakční styl trenéra A		Interakční styl trenéra B		Interakční styl trenéra C		Interakční styl trenéra D	
	S	I	S	I	S	I	S	I
Organizátor	3,9	4,0	4,0	4,0	3,3	4,0	3,5	4,0
Pomáhající	4,0	3,9	3,5	4,0	3,3	3,9	3,9	4,0
Chápající	4,0	4,0	3,1	3,5	3,1	3,4	3,6	3,5
Vede k zodpovědnosti	3,3	3,5	2,6	2,9	1,9	2,8	3,3	3,5
Nejistý	0,3	0,0	0,9	0,1	0,7	0,3	0,7	0,3
Nespokojený	0,3	0,0	0,9	0,4	1,9	0,4	0,6	0,0
Kárající	0,2	0,0	1,2	0,1	2,3	0,0	0,7	0,0
Přísný	2,0	2,0	2,5	2,3	2,1	1,3	1,6	1,5

Poznámka. S=sebehodnocení, I=ideál

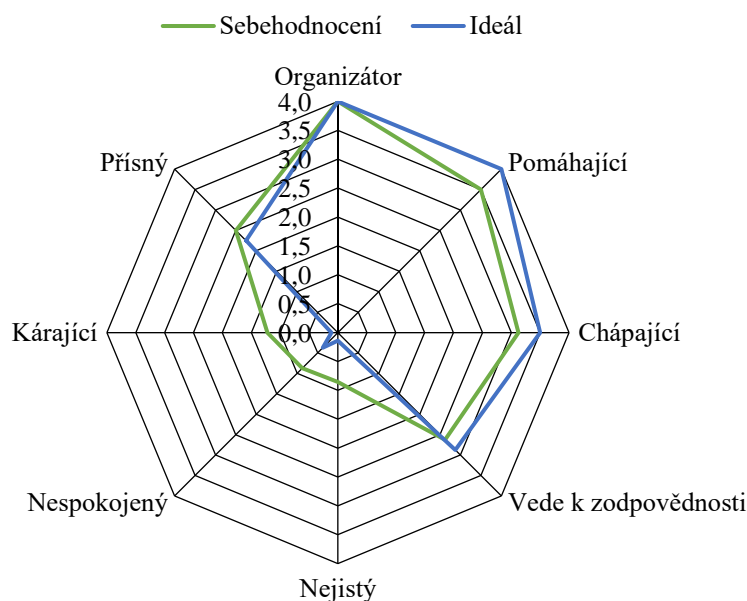
Sebehodnocení a „ideální“ interakční styl z pohledu trenéra A

Obrázek 15 Graf interakčního stylu trenéra A (sebehodnocení) a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu trenéra A

Z výsledků uvedených v *Tabulce 9* a na *Obrázku 15* můžeme vyvodit, že se prakticky ztotožňuje pohled Trenéra A na jeho interakční styl a na „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu. V dimenzích **Chápající** a **Přísný** naplňuje přesně jeho představy o ideálním interakčním stylu. Nejvíce se liší v dimenzích **Nejistý**, **Nespokojený** a **Kárající**.

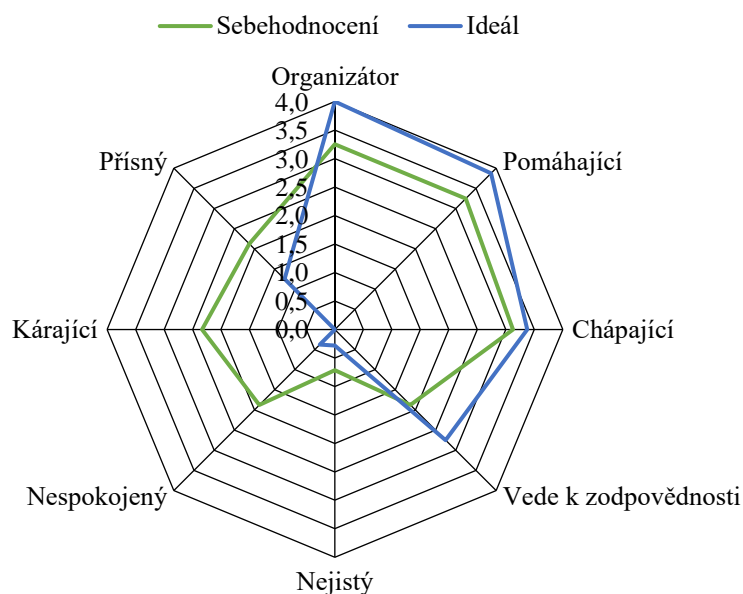
Sebehodnocení a „ideální“ interakční styl z pohledu trenéra B

Obrázek 16 Graf interakčního stylu trenéra B (sebehodnocení) a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu trenéra B

Z hodnot uvedených v *Tabulce 9* a na *Obrázku 16* můžeme vyvodit, že trenérova představa o „ideálním“ interakčním stylu se od jeho interakčního stylu o moc neliší. Největší rozdíl můžeme vidět u dimenze **Kárající**. Trenér je také více nespokojený a méně pomáhajícím a chápajícím, rozdíl však není příliš velký.

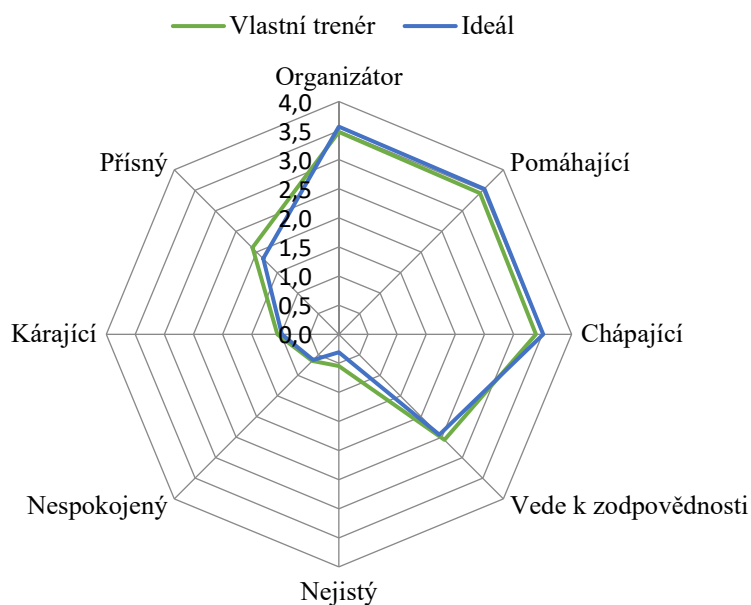
Sebehodnocení a „ideální“ interakční styl z pohledu trenéra C

Obrázek 17 Graf interakčního stylu trenéra C (sebehodnocení) a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu trenéra C

Z hodnot uvedených v *Tabulce 9* a na *Obrázku 17* můžeme říci, že představa Trenéra C o „ideálním“ interakčním stylu trenéra se značně liší od interakčního stylu, kterým se sám prezentuje. Největší rozdíl můžeme najít v dimenzi **Kárající**, další dimenzí s velkým rozdílem je dimenze **Nespokojený**, **Přísný** a **Vede k zodpovědnosti**.

Sebehodnocení a „ideální“ interakční styl z pohledu trenéra D

Obrázek 18 Graf interakčního stylu trenéra D (sebehodnocení) a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu trenéra D

U hodnocení Trenéra D zaznamenaná v *Tabulce 9* a na *Obrázku 18*, můžeme vidět minimální rozptyl hodnocení jeho interakčního stylu a „ideálního“ interakčního stylu. Největší hodnoty můžeme naleznout u dimenzí **Nespokojený** a **Kárající**. Nejmenší pak u dimenzí **Pomáhající**, **Chápající** a **Přísný**.

6 ZÁVĚRY

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaké jsou rozdíly v interakčních stylech trenérů fotbalu a který z těchto interakčních stylů tyto trenéři uplatňují při vedení tréninkových jednotek. Trenéři svůj interakční styl hodnotili pomocí sebehodnocení a byli také hodnoceni jejich svěřenci. Dalším cílem bylo identifikovat interakční styl „ideálního“ trenéra rovněž z pohledu trenérů, ale také z pohledu svěřenců.

Závěry vztahující se k první výzkumné otázce: Jaký je interakční styl fotbalových trenérů hodnocený z jejich vlastního pohledu (sebereflexe)?

Trenér A dle jeho názoru nejvíce uplatňuje interakční styl **Pomáhající**, **Chápající** a **Organizátor**. Trenér B se hodnotí jako trenér uplatňující, stejně jako Trenér A, interakční styl **Organizátor**, **Pomáhající** a **Chápající**. Trenér C stejně jako předchozí trenéři hodnotí jako nejvíce uplatňující interakční styl při vykonávání své profese **Organizátor**, **Pomáhající** a **Chápající** a jinak tomu není ani u **Trenéra D**.

Závěry vztahující se k druhé výzkumné otázce: Jaký je interakční styl jednotlivých fotbalových trenérů hodnocený z pohledu jejich svěřenců?

U Trenéra A podle jeho svěřenců nejvíce převládá interakční styl **Organizátor**, **Pomáhající** a **Chápající**. Trenér B podle svých svěřenců nejvíce uplatňuje interakční styl **Organizátor**, **Pomáhající** a **Chápající**. Trenér C a Trenér D jsou jejich svěřenci hodnoceni stejně, jako jejich první dva kolegové, tudíž také při své profesi nejvíce uplatňují interakční styl **Organizátor**, **Pomáhající** a **Chápající**.

Závěry vztahující se ke třetí výzkumné otázce: Jak se liší názor trenéra na svůj interakční styl s názorem jeho svěřenců na interakční styl trenéra?

U Trenéra A byl zjištěn největší rozdíl v hodnocení u dimenzí **Chápající** a **Přísný**. V těchto dvou dimenzích se trenér hodnotil výše, než ho hodnotili jeho svěřenci, naopak znatelně níže se hodnotil u dimenze **Kárající**. Trenér B se znatelně výše hodnotil v dimenzích **Organizátor**, **Vede k Zodpovědnosti** a **Pomáhající**, naopak níže v dimenzích **Nespokojený** a **Kárající**. U Trenéra C byl největší rozdíl v hodnocení u dimenzí **Nespokojený** a **Kárající**, kde se sám sebe hodnotil znatelně výše, než ho hodnotili jeho svěřenci. Další hodnoty se už prakticky shodovaly. Trenér D sám sebe hodnotil výše v dimenzích **Vede k zodpovědnosti** a **Pomáhající**, naopak jeho svěřenci ho hodnotili výše v dimenzích **Kárající** a **Přísný**.

Závěry vztahující se ke čtvrté výzkumné otázce: V jakých dimenzích se liší názor svěřenců na svého trenéra s představou svěřenců o „ideálním“ interakčním stylu trenéra fotbalu?

Svěřenci Trenéra A hodnotí oproti „ideálnímu“ trenérovi méně v dimenzi **Chápající**. Mezi zbytkem hodnot nejsou větší rozdíly. U svěřenců Trenéra B se nejvíce liší hodnocení Trenéra B s hodnocením „ideálního“ trenéra fotbalu ze všech hodnocených trenérů. Největší rozdíly jsou v dimenzích **Kárající** a **Nespokojený**, ve kterých je Trenér B hodnocený výše než trenér „ideální“. Naopak níže je hodnocen v dimenzích **Chápající** a **Pomáhající**. Svěřenci Trenéra C se výrazně liší v hodnocení jejich trenéra a „ideálního“ trenéra fotbalu u dimenze **Vede k zodpovědnosti**, ve zbytku dimenzí má velmi podobné hodnocení. Rozdíl mezi hodnocením svěřenců u Trenéra D a „ideálního“ trenéra fotbalu vykazuje nejmenší rozdíly v hodnotách. Svěřenci hodnotí Trenéra D prakticky jako „ideálního“ trenéra fotbalu.

Závěry vztahující se k páté výzkumné otázce: V jakých dimenzích se liší názor trenérů na jejich vlastní interakční styl ve srovnání s jejich pohledem na „ideální“ interakční styl trenéra?

Trenér A podle svého názoru sám sebe hodnotí víceméně jako „ideálního“ trenéra fotbalu, u žádné z dimenzí není výrazný rozdíl hodnot. Trenér B sám sebe hodnotí oproti „ideálnímu“ trenérovi fotbalu výše v dimenzích **Kárající**, **Nejistý** a **Nespokojený**, naopak níže u dimenze **Pomáhající**. Mezi sebehodnocením Trenéra C a jeho hodnocením „ideálního“ trenéra fotbalu jsou největší rozdíly ze všech trenérů. Velmi výrazně výše se hodnotí u dimenzí **Kárající**, **Nespokojený** a **Přísný**. Níže sám sebe hodnotil oproti „ideálnímu“ trenérovi v dimenzích **Vede k zodpovědnosti**, **Organizátor** a **Pomáhající**. Trenér D sám sebe výrazně výše hodnotí oproti „ideálnímu“ trenérovi hodnotil u dimenzí **Kárající** a **Nespokojený**, níže u dimenze **Organizátor**.

7 SOUHRN

Moje bakalářská práce se zabývá tématem interakční styl trenérů fotbalu. Cílem práce bylo zjistit, jaké jsou rozdíly v interakčních stylech trenérů fotbalu a jaký interakční styl tyto trenéři uplatňují v rámci jednotlivých tréninkových jednotek ze svého vlastního a z pohledu svěřenců. Dále bylo cílem identifikovat „ideální“ interakční styl trenéra z pohledu trenérů, ale také z pohledu jejich svěřenců.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje přehled poznatků, který je rozdělen do pěti kapitol: Fotbal, Trenérské vzdělání, Trenér fotbalu, Typologie trenéra a Interakce. V těchto kapitolách je charakterizován fotbal a jeho historie, dále pak systém vzdělávání trenérů fotbalu a jednotlivé úrovně trenérských licencí. V kapitole o trenérovi fotbalu je definován trenér obecně, poté trenér žákovských kategorií a jeho profese. Popsána je zde i osobnost a role trenéra. Nakonec zde jsou charakterizované pojmy interakce, interakční styl a hodnocení interakčního stylu.

K výzkumu byl použit Dotazník interakčního stylu trenéra/trenérky. Výzkumu se zúčastnili 4 trenéři a jejich 45 svěřenců z fotbalového klubu z okresu Náchod, který hraje divizní soutěž. Výsledky výzkumu ukázaly, že trenéři dle svého názoru i dle názoru svěřenců, nejvíce uplatňují interakční styl **Pomáhající, Organizátor, Chápající a Přísný**. Další vysoce hodnocenou dimenzí byla **Vede k zodpovědnosti**.

U „ideálního“ trenéra byly podobné výsledky jak u hodnocení trenérů, tak i svěřenců. Nejvíce byly preferované dimenze **Organizátor, Chápající a Pomáhající**, naopak nejméně dimenze **Nejistý a Nespokojený**.

Názory trenérů na svůj vlastní interakční styl se ve dvou případech příliš nelišily, a to u trenéra B a C, zbylí dva trenéři se lišili. Největší rozdíly u trenérů A a D byly v dimenzích **Vede k zodpovědnosti** a **Kárající**. Názory na svůj interakční styl se příliš nelišily s názory jejich svěřenců. Pouze v jednom případě u trenéra C byly ve dvou dimenzích významnější rozdíly hodnocení

interakčního stylu, a to u dimenzí **Nespokojený** a **Kárající**. V těchto dimenzích sebe trenér hodnotil výše než jeho svěřenci.

8 SUMMARY

My bachelor thesis deals with the topic "interaction style of football coaches". The work aimed to find out what are the differences in the interaction styles of football coaches and what interaction style these coaches apply within the individual training units from their point of view and the point of view of the charges. Furthermore, the aim was to identify the "ideal" interaction style of the coach from the perspective of the coaches, but also the perspective of the trained.

The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part contains an overview of knowledge, which is divided into five chapters: Football, Coaching Education, Football Coach, Coach Typology, and Interaction. These chapters characterize football and its history, as well as the system of education of football coaches and individual levels of coaching licenses. The chapter on the football coach defines the coach in general, then the coach of the academy categories and his profession. The personality and role of the coach are also described here. Finally, the concepts of interaction, interaction style, and evaluation of interaction style are characterized.

The Interaction Style Trainer Questionnaire was used for the research. The research was attended by 4 coaches and 45 academy members from a football club in the district of Náchod, which plays a divisional league. The results of the research showed that the coaches, in their opinion and the opinion of the academy members, apply the interactive styles Helping, Organizer, Understanding, and Strict. Another highly rated dimension was Leads to responsibility.

The results of an "ideal" coach were similar for both the evaluation of coaches and academy members. The Organizer, Understanding, and Assisting dimensions were the most preferred, while the Uncertain and Dissatisfied dimensions were the least preferred.

The opinions of the coaches on their interaction style did not differ much in two cases, namely, for coaches B and C, the other two coaches differed. The

biggest differences for coaches A and D were in the dimensions Leading to responsibility and Rebuke. Opinions on their interactive style did not differ much from the opinions of their academy members, except for one. In the case of coach C were significant differences in the evaluation of the interaction style in two dimensions, namely in the dimensions of Dissatisfied and Rebuke. In these dimensions, the coach rated himself higher than the academy members.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

Baláková, V. (2015). Případová studie – rozvoj komunikačních dovedností trenéra pomocí metody video-trénink interakcí. *E-psychologie*, 9 (2), 51-61.

Retrieved from <https://docplayer.cz/15774060-Pripadova-studie-rozvoj-komunikacnich-dovednosti-trenera-pomoci-metody-videotrenink-interakci.html>.

Baker, M. K., Graham, J. A., Smith, A., & Smith, Z. T. (2019). Sport-Specific Free Play Youth Football/Soccer Program Recommendations Around the World. *International Sport Coaching Journal*, 6(2), 234-243.

doi: 10.1123/iscj.2019-0044

Bedřich, L. (2006). FOTBAL – *Rituální hra moderní doby*. Brno: Masarykova univerzita.

Bucci, J., Bloom, G. A., Loughead, T. M., & Caron, J. G. (2012). Ice hockey coaches' perceptions of athlete leadership. *Journal of Applied Sport Psychology*, 24(3), 243-259. doi: 10.1080/10413200.2011.636416

Buzek, M. (2007). *Trenér fotbalu "A" UEFA licence*. Praha: Olympia.

Čadilová, O. (2009). *Sociální interakce*. Retrieved from http://www.szymb.cz/admin/upload/sekce_materialy/SOCIÁLNÍINTERAKCE.pdf.

Dytrtová, R., & Krhutová, M. (2009). *Učitel. Příprava na profesi*. Praha: Grada.

Fajfer, Z. (2005). *Trenér fotbalu (6-15 let)*. Praha: Olympia.

Fotbalová asociace České republiky (2019). *Řád trenérů fotbalové asociace České republiky*. Retrieved from http://www.ofsjicin.cz/ke_stazeni/%C5%98%C3%81D%20TREN%C3%89R%C5%AE%2020192020.pdf?fbclid=IwAR2QjsGOGO-37mR8UoGfD_PxS2ZF14HFKYe7xhHPp1ky_8EOSdhXWQQ1bRg.

Franče, V. (2007). *Grafologie a Psychologie. Learyho interpersonální typologie*. Retrieved from <http://ografologii.blogspot.cz/2009/05/learyho-interpersonalni-typologie.html>.

Gavora, P. (2005). *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno: Paido.

Hanuš, J. (2016). *Interakční styl fotbalového trenéra*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.

Horák, J., & Král, L. (1997). *Encyklopedie našeho fotbalu*. Praha: Libri.

Chelladurai, P., & Saleh, S. D. (2007). *Dimensions of leader behavior in sports: Essential readings in Sport and Exercise Psychology*, 185-189. Retrieved from <https://journals.humankinetics.com/view/journals/jsep/2/1/article-p34.xml>.

Janíková, M. (2011). *Interakce a komunikace učitelů tělesné výchovy*. Brno: Paido.

Jansa, P., & Dovalil, J. e. (2009). *Sportovní příprava*. Praha: Q-art.

Jansa, P., et al. (2012). *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum.

Keller, J. (2011). *Úvod do sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Kelly, S. (2017). Pedagogy, game intelligence & critical thinking: the future of Irish soccer?. *Soccer & Society*, 18(5-6), 746-767. doi: 10.1080/14660970.2016.1230348

Zemanová, L., & Kovář, K. (2009). Koncentrace pozornosti jako předpoklad výkonu v triatlonu. *Česká kinantropologie*, 13(3), 75-85.

Kubíčková, V. (2017). *Interakční styl trenérů volejbalu*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.

Linke, D., Link, D., & Lames, M. (2020). Football-specific validity of TRACAB's optical video tracking systems. *Plos one*, 15(3), e0230179. doi: 10.1371/journal.pone.0230179

Ludwig, F. (2015). Football, culture and religion: varieties of Interaction. *Studies in World Christianity*, 21(3), 201-222. doi: 10.3366/swc.2015.0124

Mareš, J., & Gavora, P. (2004). *Interpersonální styl učitelů: teorie, diagnostika a výsledky výzkumu*. *Pedagogika*, 54, 101-128.

Martens, R. (2006). *Úspěšný trenér (3rd ed.)*. Praha: Grada.

Mikuláščík, M. (2010). *Komunikační dovednosti v praxi*. Praha: Grada.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2004). *Zákon o pedagogických pracovnících*. Retrieved from <http://www.msmt.cz/dokumenty/aktualni-zneni-zakona-opedagogickych-pracovnicich-k-1-zari>.

Nakonečný, M. (2013). *Lexikon psychologie*. Praha: Vodnář.

Pěncínský, M. (1993). *Fotbal: pravidla hry, historie, technika a taktika hry*. Olomouc: Alda.

Peráček, P., & Labudová, J. (2013). Tréner, tréning, kouč, koučovanie a identifikácia, charakteristika, komparácia. *Telesná výchova & šport*, 23(3), 22-29.

Perič, T. (2012). *Sportovní příprava dětí*. Praha: Grada.

Petry, K., & Froberg, K., & Madella, A. (2006). *Thematic Network Project AEHESIS: Report of the Third Year*. Cologne: German Sport University.

Plachý, A., & Procházka, L. (2014). *Fotbal – učebnice pro trenéry dětí*. Praha: Mladá fronta.

Roorda, D. L., Koomen, H. M. Y., Spilt, J. L., Thijs, J. T., & Oort, F. J. (2013). Interpersonal behaviors and complementarity in interactions between teachers and kindergartners with a variety of externalizing and internalizing behaviors. *Journal of School Psychology*, 51(1), 143–158. doi: 10.1016/j.jsp.2012.12.001.

Sekot, A., Blahutková, M., Dvořáková, Š., Sebera, M. (2004). *Kapitoly ze sportu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

Slaměník, I. (2011). *Emoce a interpersonální vztahy*. Praha: Grada.

Svoboda, B. (2005). *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum.

Svoboda, B. (2007). *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum.

Svoboda, B., Vaněk, M. (1986). *Psychologie sportovních her. 1. vyd.* Praha: OLYMPIA.

Tod, D., & Thatcher, J., & Rahman, R. (2012). *Psychologie sportu*. Praha: Grada.

Treutlein, G. (2001). *Trainerrolle und Professionalisierung*. Handbuch Sportpädagogik, 455-460. Retrieved from <https://www.bispsurf.de/Record/PU200306001441/Availability#solr>.

Uhrín, T., & Malečková, M. (2009). *Interakce*. Brno, Česká republika. Retrieved 8.4.2020 from World Wide Web: <https://is.muni.cz/www/179593/index.htm>.

Večeřa, K., & Nováček, V. (1995). *Sportovní hry*. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

Vlček, B., & Vlček, M. (2004). *Komunikace a interakce ve výchovně vzdělávacím procesu*. Ostrava: Ostravská univerzita.

Votík, J. (2003). *Fotbal – trénink budoucích hvězd*. Praha: Grada.

Votík, J. (2005). *Trenér fotbalu "B" UEFA licence*. Praha: Olympia.

Výrost, J., & Slaměník, I. (2008). *Sociální psychologie*. Praha: Grada.

Weston, M. (2018). Training load monitoring in elite English soccer: A comparison of practices and perceptions between coaches and practitioners. *Science and Medicine in Football*, 2(3), 216-224. doi: 10.1080/24733938.2018.1427883

Wubbels, T., & Levy, J. (1993). *Do you know what you look like? Interpersonal relationships in education*. London: The Falmer Press. Retrieved from <https://www.sensepublishers.com/media/1407-interpersionalrelationships-in-education2.pdf>.

10 PŘÍLOHY

Příloha 1. seznam tabulek

Tabulka 1 <i>Trenérské licence, jejich motta a hlavní zaměření ke kategoriím (Fotbalová asociace České republiky, 2019)</i>	13
Tabulka 2 <i>Charakteristika jednotlivých trenérů</i>	31
Tabulka 3 <i>Charakteristika svěřenců</i>	32
Tabulka 4 <i>Rozmístění položek dotazníku do jednotlivých dimenzí</i>	33
Tabulka 5 <i>Výsledky hodnocení interakčního stylu všech trenérů z jejich vlastního pohledu</i> ..	34
Tabulka 6 <i>Výsledky hodnocení interakčního stylu všech trenérů z pohledu jejich svěřenců</i> ...	36
Tabulka 7 <i>Srovnání interakčních stylů trenérů hodnocený z jejich pohledů a z pohledu svěřenců</i>	38
Tabulka 8 <i>Srovnání hodnocení interakčních stylů trenérů hodnocený z pohledu jeho svěřenců s jejich názorem na „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu</i>	43
Tabulka 9 <i>Srovnání hodnocení interakčních stylů trenérů z jejich vlastního pohledu s jejich názory na „ideální“ interakční styl trenéra fotbalu</i>	47

Příloha 2. Seznam obrázků

<i>Obrázek 1</i> Kategorizace sportovní činnosti (Kovář, Zemanová, 2009).....	18
<i>Obrázek 2</i> Learyho typologie (Franče, 2007)	26
<i>Obrázek 3</i> Model učitelova interpersonálního chování v interakci se žáky (Mareš & Gavora, 2004).....	26
<i>Obrázek 4</i> Osm sektorů modelu učitelova interpersonálního chování v interakci, (Mareš & Gavora, 2004, 108).....	28
<i>Obrázek 5</i> Graf interakčních stylů jednotlivých trenérů, hodnocený z jejich vlastního pohledu (sebereflexe).....	35
<i>Obrázek 6</i> Graf interakčního stylu, hodnocený z pohledu jejich svěřenců	37
<i>Obrázek 7</i> Graf interakčního stylu trenéra A hodnoceného z jeho pohledu a z pohledu jeho svěřenců.....	39
<i>Obrázek 8</i> Graf interakčního stylu trenéra B hodnoceného z jeho pohledu a z pohledu jeho svěřenců.....	40
<i>Obrázek 9</i> Graf interakčního stylu trenéra C hodnoceného z jeho pohledu a z pohledu jeho svěřenců.....	41
<i>Obrázek 10</i> Graf interakčního stylu trenéra D hodnoceného z jeho pohledu a z pohledu jeho svěřenců.....	42
<i>Obrázek 11</i> Graf interakčního stylu trenéra A hodnoceného z pohledu jeho svěřenců a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu jeho svěřenců.....	43
<i>Obrázek 12</i> Graf interakčního stylu trenéra B hodnoceného z pohledu jeho svěřenců a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu jeho svěřenců.....	44
<i>Obrázek 13</i> Graf interakčního stylu trenéra C hodnoceného z pohledu jeho svěřenců a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu jeho svěřenců.....	45

<i>Obrázek 14</i> Graf interakčního stylu trenéra D hodnoceného z pohledu jeho svěřenců a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu jeho svěřenců.....	46
<i>Obrázek 15</i> Graf interakčního stylu trenéra A (sebehodnocení) a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu trenéra A	47
<i>Obrázek 16</i> Graf interakčního stylu trenéra B (sebehodnocení) a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu trenéra B.....	48
<i>Obrázek 17</i> Graf interakčního stylu trenéra C (sebehodnocení) a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu trenéra C.....	49
<i>Obrázek 18</i> Graf interakčního stylu trenéra D (sebehodnocení) a interakčního stylu „ideálního“ trenéra hodnoceného z pohledu trenéra D	50